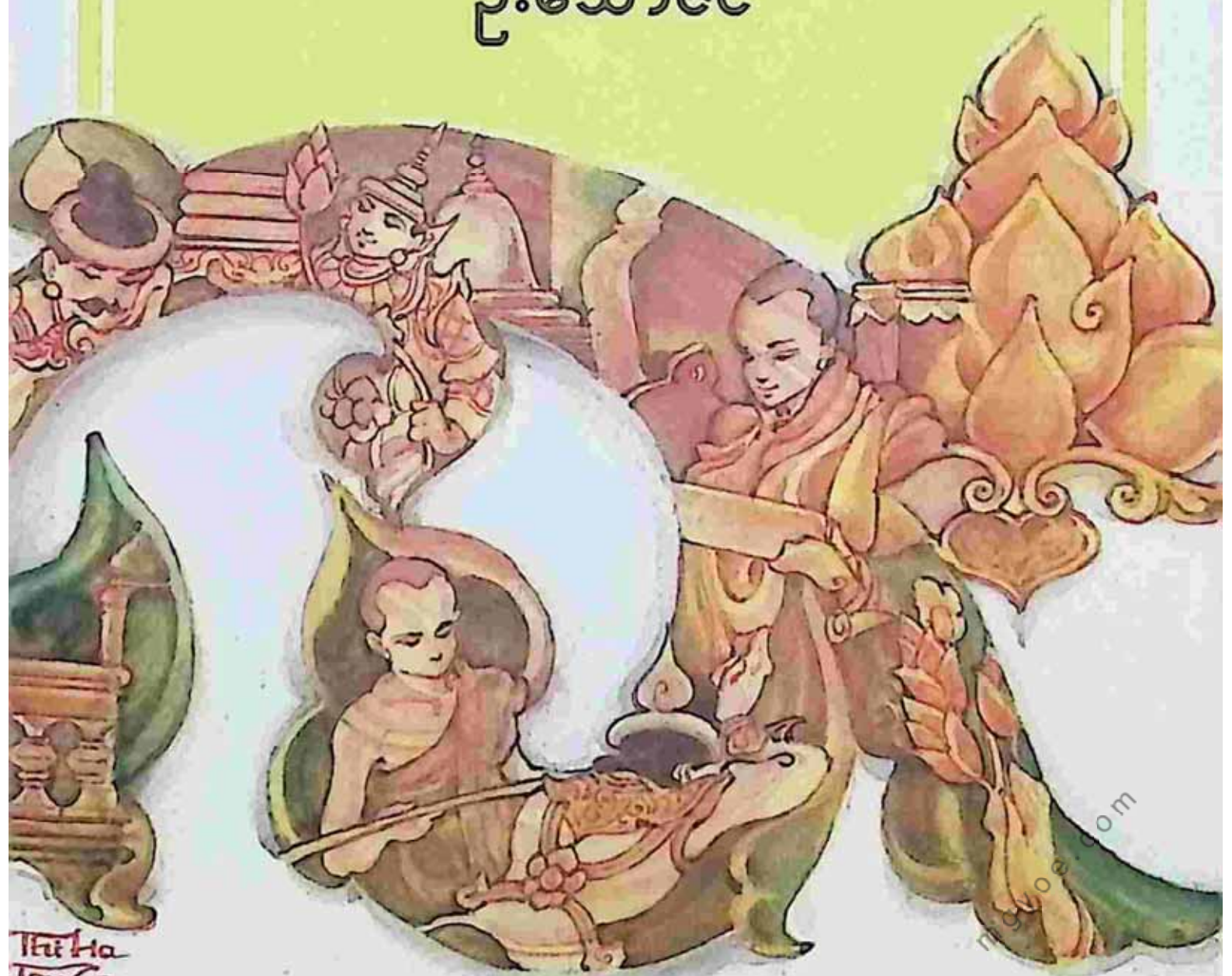

စိတ်ကူးချိုချိုအနုပညာ

နန်းစဉ်ပုစ္ဆာ

အလောင်းဘုရားအမေး၊ အတုလဆရာတော်အဖြေ
ဦးသော်ဇင်

ဒုတိယအကြိမ်

အမေးလွယ်သော်လည်း အဖြေခက်၏ ဟူသောစကားကို ရှေးရှေးကျမ်းဆရာတို့
 တစ်ညီတည်း ဆိုရိုးပြုကြသည်။ ယခု နန်းစဉ်ပုစ္ဆာ ၅၇ ပုဒ်သည်
 အစိတ်စိတ်ကွဲနေသော မြန်မာနိုင်ငံကို ပြန်လည်ထူထောင်နိုင်ခဲ့သူ
 အလောင်းမင်းတရားကြီး၏ အမေးများဖြစ်သည်။
 ကေရန်ဆိုသည်မှာ ပြည်ထောင်စု၊ ကုန်းဘောင်ဆိုသည်မှာ ပြည်သူ့လမ်းစဉ်ဟု
 စာပြုသူ ဆရာကြီးဦးသော်ဇင်က ယနေ့ခေတ်အနက်ဖွင့်သည်။
 ထိုအတွေးအခေါ်ကို အလောင်းမင်းတရားကြီး၏ နန်းစဉ်ပုစ္ဆာက
 ရိုးသားဖြောင့်မတ် တိကျပြတ်သားစွာ ထုတ်ဖော်ပေးသည်ဟု
 အညွှန်းဆိုထားပါသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၁၄၆ ဝန်းကျင်က
 မင်းဆရာတော်ဖြစ်တော်မူသော အတုလဆရာတော်နှင့်
 အမေးအဖြေပြုကြသည့် ဤကျမ်းစာသည်
 မေးသူအာဏာပိုင်ကို မြှောက်ပင့်ခြင်းမရှိ၊ အမေးရိုးသလို
 အဖြေလည်း ရှင်းပေရာ အမြောက်မခံချင်သူနှင့်
 မမြှောက်ချင်သူတို့၏ အမေးအဖြေကျမ်းစာဟု
 အထွေထွေသော အမေးအဖြေကျမ်းများနှင့်
 တွဲစပ်သုံးသပ်ပြထားပါသည်။

utz0009
 2,000.00 KS

နန်းစဉ်ပုစ္ဆာ၊ ဦးသော်လင်

မျက်နှာပုံးပန်းချီ - သီဟစောဇ

စာချက်မှာ ၁၉၆ မျက်နှာ၊ ၁၂ • ဂဓင်တီ x ၁၈ • ၅ ဧင်တီ

ထုတ်ဝေသူ - ဦးစန်းဦး၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ(၀၀၅၃၈)၊ ၈၅၊ ၁၆၄လမ်း၊ တာမွေ၊ ရန်ကင်း။

ပုံနှိပ်သူ - ဒေါ်ဝင်းမာ၊ စိတ်ကူးချိုချိုပုံနှိပ်တိုက်(၀၀၄၁၂)၊ ၁၁၇၉၊ မစိုးရိမ်လမ်း၊ ရန်ကင်း။

၂၀၁၇၊ ဇွန်လ၊ ဒုတိယအကြိမ်၊ အုပ်ရေ ၅၀၀၊

၁၉၇၀ စာပေလွှာ၊ ပထမအကြိမ်။

ရောင်းစျေး ၂၀၀၀ ကျပ်

email: skccph@gmail.com ; P.O.Box: 705

www.facebook.com/SKCCmyanmarbook

www.skccmyanmarbook.com

စိတ်ကူးချိုချိုစာအုပ်

နန်းစဉ်ပတ္တ

အလောင်းမင်းတရားအမေး၊ အတုလဆရာတော်အဖြေ

ဦးသော်ဇင်

နုစိမ်းအကြံ၊ ၂၀၁၇

မာတိကာ

- နိဒါန်း	၅
၁။ အဘိဓမ္မာသာ မြတ်သလော	၃၅
၂။ နိဗ္ဗာန် အနိမ့်အမြင့်	၃၈
၃။ မျက်လုံးတော် ထုတ်လှူခြင်း	၄၀
၄။ သာသနာကို လှူသလော	၄၆
၅။ သာသနာဆိုသည် အဘယ်နည်း	၅၀
၆။ သာသနာတည်ရာ	၅၇
၇။ သရဏဂုံတည်ပုံ	၅၉
၈။ အဟောသိကံ ဖြစ်မည်လော	၆၇
၉။ ဗေဒင်နှင့် ဘုရားစကား	၇၁
၁၀။ ကျောင်းဘုရား မြေပြဿနာ	၇၄
၁၁။ ခုဒ္ဒကသိက္ခာပုဒ် နတ်ပယ်ရန်	၇၇
၁၂။ ရဟန်းက သူ့သမီးလက်ဆွဲလျှင်	၇၈
၁၃။ ရဟန်းနှင့်လူ အချင်းဖြစ်မှု	၈၅
၁၄။ လူသတ်မှု ပါရာဇိက	၈၇
၁၅။ အာပတ် မသင့်သော်လည်း	၉၁
၁၆။ ဒေသနာကြားလျှင် ပျောက်သလား	၉၃
၁၇။ ရှင်ရဟန်း မပြုအပ်သူ	၉၆

၁၈။ အအိပ်ကြူး အပြစ်လွတ်	၉၆
၁၉။ ရဟန်းတို့ ဥပုသ်နေ့	၉၇
၂၀။ ရန်ဖြစ်သော ရဟန်းလေးပါး	၉၉
၂၁။ အံ့ကြီးရှစ်တန်-ကံကြီးလေးပါး-မှားကြီးလေးရပ်	၁၀၄
၂၂။ ဆဲ၍မသင့် လွဲ၍သင့်	၁၀၇
၂၃။ သာ၍ မြတ်သော အကျိုးများ	၁၀၇
၂၄။ လူနိဗ္ဗာန်-ရဟန်းနိဗ္ဗာန်	၁၁၂
၂၅။ ကံကို ဖဲ့ပေးလျှင် ရ၏လော	၁၁၅
၂၆။ တပ်မက်ခြင်းနှင့် ပြိတ္တာဖြစ်ရခြင်း	၁၁၇
၂၇။ လူစင်စစ်က နတ်ဖြစ်ခြင်း	၁၁၉
၂၈။ စေတနာ သုံးတန်	၁၂၁
၂၉။ တရားနှင့်အညီ မင်းပြုခြင်း	၁၂၅
၃၀။ ဓမ္မကထိက တရား၊ သာချင်းတရားဟူသည်	၁၂၈
၃၁။ တရားဟောပုံ-နာပုံ	၁၃၀
၃၂။ လူ ရဟန်း အတန်းအစား ခွဲမှု	၁၃၁
၃၃။ ဆွမ်းခံပုံ ဆွမ်းခံနည်း၊ ရဟန်းတို့ အလှူခံကိစ္စ	၁၃၄
၃၄။ လူကျင့်နှင့် ရဟန်းကျင့်	၁၃၈
၃၅။ တစ်ဦးပြုမှုနှင့် အများစု ခံစံရခြင်း	၁၄၀
၃၆။ သတ္တဝါတိုင်း ခေါင်းလေးလုံး	၁၄၅
၃၇။ စိတ်တစ်ခု ယုတ်ကိုးဆယ်၊ ထီးကျိုးစည်ပေါက်	၁၄၆
၃၈။ လင်ရှိ ကျွန်မကို ကျင့်မှု	၁၅၃
၃၉။ သူ့လင်ကို ခိုးလျှင်၊ မဟာဂ္ဂုတ်အာရုံ	၁၅၅
၄၀။ သတ္တဝါအလိုက် အပြစ်ထိုက်ခြင်း	၁၆၁
၄၁။ ကံကို ကံချင်း အချေးဆပ်	၁၆၃

၄၂။ လောကဓံတရားနှင့် ဘုရား	၁၆၇
၄၃။ လယ်လုပ်ခြင်းသည် မင်္ဂလာ	၁၆၉
၄၄။ တိဟိတ် ပဋိသန္ဓေကံ	၁၇၁
၄၅။ မျက်ကန်း နားပင်း ကုသိုလ်ကံ	၁၇၃
၄၆။ တန်ခိုးကြီးသော အကုသိုလ်	၁၇၅
၄၇။ အသူရကာယံဘုံ	၁၇၉
၄၈။ အကျွတ်တရား ရ၏ဆိုသည်	၁၈၁
၄၉။ ကိလေသာမဂ်ဖြင့် ပယ်ပုံ	၁၈၃
၅၀။ ကျွတ်သည်နှင့် နိဗ္ဗာန်ရသည်	၁၈၄
၅၁။ သာသနာ့ အမွေခံ	၁၈၆
၅၂။ စနည်းတဘောင် ဖတ်ဆိုခြင်း	၁၈၈
၅၃။ ကောသလ အိပ်မက်	၁၉၁

နိဒါန်း

၁

မိမိသည် မိလိန္ဒပဉ္စာ ပါဠိတော်ကို လူအများ လေ့လာ ဖတ်ရှုနိုင် စေရန် စီရင်ပြီးသောအခါ အလောင်းမင်းတရားကြီး မေး၍ မဟာ အတုလ ဆရာတော် ဖြေဆိုသော နန်းစဉ်ပုစ္ဆာ ကျမ်းကို သတိရ ခဲ့၏။ သို့ရာတွင် ထိုကျမ်းသည် မိမိထံတွင် မရှိချေ။ ဒုတိယ ကမ္ဘာ စစ်ကြီး မဖြစ်မီအခါက ဟင်္သာတမြို့ မြစ်ကွေ့ ဆရာတော် အရှင် ပညာဝံသထံ၌ ဖတ်ခဲ့ဖူးခြင်း ဖြစ်၏။ ထိုဆရာတော်သည် ဂျပန် ခေတ်က စစ်ဒဏ် ရှောင်ရှားရင်း ကွင်းကောက်မြို့၌ ပျံလွန်တော် မူခဲ့၍ သူ၏ အဖိုးထိုက်တန်လှသော စာပေတို့လည်း မတော်သူတို့ လက်တွင် ပျောက်ပျက် တိမ်မြုပ်သွားကုန်၏။ သို့ဖြင့် နန်းစဉ်ပုစ္ဆာ နှင့် ပတ်သက်၍ သတင်းပေးရန်ပင် ခက်ခဲနေ၏။ သို့ရာတွင် စကား စပ်မိပါက ဤနန်းစဉ်ပုစ္ဆာ အကြောင်းကို စုံစမ်းမေးမြန်းခဲ့၏။ သို့ ဖြင့် နှစ်ပရိစ္ဆေဒ ကြာမြင့်လှလေပြီ။ တစ်နေ့တွင် စာပေလွေတိုက်မှ ပေထုပ် အတန်များစွာ မိမိထံသို့ ရောက်လာ၏။ ထိုတွင် နန်းစဉ် ပုစ္ဆာ ပေထုပ်လည်း ပါလာ၍ ပြောမပြနိုင်လောက်အောင် အားရ သွား၏။ အားရလောက်ပါသည်။ ထိုပေမှာ ရွှေတောင် ကျီးသဲလေး ထပ် ဆရာတော်၏ လက်သုံး ပေစာဖြစ်၏။

မိမိ၏ ဟင်္သာတမြို့ မြစ်ကွေ့ဆရာတော် အရှင်ပညာဝံသ

သည် ရွှေတောင် ကျီးသဲလေးထပ် ဆရာတော်ကို လွန်စွာ လေးစား
 မြတ်နိုး၏။ အချို့ ဆရာတော်ကြီးတို့က ရွှေတောင် ကျီးသဲလေးထပ်
 ဆရာတော်၏ ဇိနတ္ထပကာသနီ ကို ဖိုးသူတော် မယ်သီလ ကြည့်
 သော စာဟု ရှုတ်ချ၏။ ဤပြဿနာနှင့် ပတ်သက်၍ ဆရာတော်
 က “တကယ် လိုတာက ဖိုးသူတော် မယ်သီလ ကြည့်နိုင်တဲ့ စာပဲ၊
 သာသနာတော်မှာ သူတို့တွေ ကြည့်နိုင်တဲ့ စာမျိုး အများကြီး လိုနေ
 တယ်။ ဆရာတော် သမားတော်တွေ ကြည့်ဖို့ စာမျိုးက စာတိုက်ထဲ
 အပြည့်ရှိတယ်။ ခုအခါ ဆရာတော်တွေအတွက် သမားဂုဏ်ပြနေဖို့
 မလိုပါဘူး။ ဖိုးသူတော် မယ်သီလလို ဒကာ ဒကာမတွေ သာသနာ
 ဗဟုသုတ ဖြစ်စေမယ့် စာမျိုး အများကြီး လိုနေတယ်။ ဇိနတ္ထတောင်
 အတန် မြင့်နေသေးတယ်။ ဒါထက် သက်သာ လွယ်ကူတဲ့ စာမျိုး
 ကြိုးစားဖို့ အာရုံပြုသင့်တယ်” စသည်ဖြင့် ဝေဖန်ပြီး အနာဂတ်
 သာသနာရေးအတွက် လမ်းစခင်းပေး၏။ သို့ဖြင့် မိမိသည် မြန်မာ
 ပြည်ရောက် ဗုဒ္ဓသာသနာ အမည်ရှိသော စာအုပ်ကို ဖော်ထုတ်ခြင်း
 ဖြစ်၏။ မိမိ ကျောက်ထီး တန္တူ အလေးပြုသော ဆရာတော်ဘုရား
 လေးစား မြတ်နိုးသော ရွှေတောင် ကျီးသဲလေးထပ် ဆရာတော်၏
 ပေစာကို ရသောအခါ အဘယ်မှာ ဝမ်းမသာနိုင်ဘဲ ရှိအံ့နည်း။

မြစ်ကွေ့ ဆရာတော်၏ နန်းစဉ်ပုစ္ဆာ ပေစာကို ဖတ်ရသည်
 မှာ နှစ်ပရိစ္ဆေဒလည်း ကြာမြင့်လှလေပြီ။ ထို့ပြင် ထိုစဉ်အခါက
 မိမိသည် ငယ်ငယ် ရွယ်ရွယ်ပင် ရှိသေး၍ ထိုပေစာ အကြောင်းကို
 ကောင်းစွာ မအောက်မေ့နိုင်တော့ပါ။ ယခုလက်ဝယ် ကိုင်လျက်
 ရှိသော ရွှေတောင် ကျီးသဲလေးထပ် ဆရာတော်၏ ပေစာကား
 ဆယ်ကြောင်းပေ ဃ-မှ စို အထိ ဖြစ်၏။ ပေထက် အက္ခရာတင်
 ပြီးသော သက္ကရာဇ်မှာ ၁၂၂၆ ခုနှစ် သီတင်းကျွတ်လပြည့် ဖြစ်၏။

ယခုနှစ်မှ ပြန်၍ ရေတွက်သော် လွန်ခဲ့သော အနှစ် တစ်ရာကျော် က ပေစာဖြစ်၏။ မိမိသည် ဤပေစာကို လွန်ခဲ့သော ၆ နှစ်ခန့်က ရာဘီမူ ပေစာ၏ ရာပြည့်နှစ် အထိမ်းအမှတ် ပြုလုပ်ရာ၏။ ယခုမူ ပေစာ၏ အသက်မှာ ရာပြည့်ထက် ၅ နှစ်ခန့် ကျော်လွန်နေပေပြီ။ ကျီးသဲလေးထပ် ဆရာတော်သည် စွယ်စုံကျော်ထင် နိဂုံး၌ ၁၁၂၆ ခုနှစ်မှစ၍ စွယ်စုံကျော်ထင် ကျမ်းကို ဖြေဆိုရာ ၁၁၂၇ ခုနှစ်တွင် ပြီးဆုံးခြင်းသို့ ရောက်၏ဟု ဖော်ပြထား၏။ ထို့ကြောင့် နန်းစဉ် ပုစ္ဆာကို ပေထက် အကွရာတင်သော ၁၂၂၆ ခုမှာ စွယ်စုံကျော်ထင် ကျမ်းကို ဖြေဆိုနေချိန် သို့မဟုတ် ဖြေဆို၍ မပြီးမီ တစ်နှစ်က ဖြစ်ကြောင်း သိနိုင်၏။

ကျည်းကန် ရှင်နန္ဒမာဇသည် မြင်မြင်ဝါးဝါး သူတစ်ပါးတို့ ဖွဲ့ထားကုံးသီနိုင်မည်ကို မဆိုထားလင့်၊ မေးခွင့်မေးရာကိုမျှ ကြံခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်သော ပုစ္ဆာ၊ သိလွယ်ငြားသော်လည်း နောက်သားတို့ ပညာပွားရန် အကျိုးရှိသော ပုစ္ဆာ၊ ဤပုစ္ဆာ အရပ်ရပ်တို့ကို ပိဋက ဗေဒင် ရာဇဝင်ကျမ်း ဆန်း လင်္ကာ လောကာယတ ဖြစ်သော ဂန္ထန္တရကျမ်း ပုံပြင်ကျမ်းတို့မှ အဆန်းတကြယ် မှတ်ဖွယ်ကောင်းလှသော စကားအဆီအနှစ် အဆစ်အဖုတို့ကို ဖွေဖုတ်၍ ပုစ္ဆာပြုလုပ်ခဲ့ပေ၏။ ယင်းပုစ္ဆာ တစ်ထောင်ကျော်တို့ကို ရွှေတောင်မြို့ ကျီးသဲလေးထပ် ဆရာတော် ရှင်မုနိန္ဒာဘိဓဇ အမည်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်က ဖြေဆို၏။ သူသည် ဤပုစ္ဆာတို့ကို ဖြေဆိုရာတွင် ရှေးယခင်က ပုစ္ဆာနှင့် အဖြေတို့ကိုလည်း လေ့လာခဲ့မည်။ ထိုတွင် ဤနန်းစဉ်ပုစ္ဆာလည်း တစ်ခုအပါအဝင် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ အမေးအဖြေနှင့် ပတ်သက်၍ ကျီးသဲလေးထပ် ဆရာတော်၏ မှတ်ချက်ကို သတိပြုသင့်ပေသည်။

အမေး အဖြေ နှစ်ပါးတွင် အမေးသည် ခဲယဉ်းသလော၊
 အဖြေသည် ခဲယဉ်းသလော ဟူကြားစွာ၊ မေးလိုသောသူ
 သည် မိမိသင်္ချာ လည်းကောင်း၊ သူတစ်ပါးထံမှ ကြား
 ၍ လည်းကောင်း၊ အလိုလို ကြံဆ၍ လည်းကောင်း ရ
 အပ်သော အနက်သဘောကို မေးရသောကြောင့် ဝန်လေး
 ခဲယဉ်းသည် မဟုတ်၊ ဖြေသောသူသာလျှင် ဥပမာ ဥပ
 မေဇျ သာဓက ယုတ္တိကို နှိုင်းညှိ၍ ဖြေဆိုရသောကြောင့်
 ခဲယဉ်းလှသည် ဖြစ်၍ တစ်နည်းလည်း အကြောင်း ယုတ္တိ
 ကို ရှာလျက် သင့်လျော်စွာ မေးခြင်းသည်လည်း ခဲယဉ်း
 ၏။ အကြောင်းကို ဖော်ဖွေ၍ အဖြေပြုရခြင်းသည်လည်း
 ခဲယဉ်း၏။ သတိ ပညာ ကြီးစွာသော သူတို့၏ အာရုံ
 ပြုရာသာ ဖြစ်၏။

ဤစကား နှစ်ခွန်းတွင် 'အမေး လွယ်၏။ အဖြေ
 ခက်၏' ဟူသော စကားသည်သာလျှင် များစွာသော
 ဇာတ်နိပါတ် ဝတ္ထု သက်သေတို့နှင့် ညီသည်။ ဘယ်သို့
 ညီသနည်းဟူမူ ဥမင်ဇာတ်တော်၌ မဟော်သုခမိန်၏
 ပညာရှိ-မရှိကို စုံစမ်းခြင်းငှာ ၁၄ ရပ်သော ပြဿနာကို
 ပညာသင့်ရုံရှိသော သိန်း၊ ဒေဝိန်း၊ ကာမိန်း၊ ပက္ကသ်
 တို့ပင် မပြုလုပ်နိုင်ပါ။ တစ်ဦးလုပ်သော ပြဿနာကို
 တစ်ဦး ဖြေခြင်းငှာ မတတ်နိုင်ရာ။ ဘုရားလောင်း သုခမိန်
 သာလျှင် မေးလာသမျှ ပုစ္ဆာ၏ အနက်တို့ကို ပြက်ပြက်
 ထင်ထင် သိမြင်နိုင်သည်။

မိလိန္ဒပဉ္စာတွင်လည်း ပုထုဇဉ် ပညာရှိ ဖြစ်သော
 မိလိန္ဒမင်းကြီး မေးသောပုစ္ဆာကို ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ-တိပိဋ

ကဓရ ဖြစ်သော ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့မှ ဖြေဆိုခြင်းငှာ မတတ်စွမ်းနိုင်သောကြောင့် ယောနကတိုင်းမှ ရှောင်ခွာ၍ ဟိမဝန္တာအရပ်၌ နေကြရသည်။ ရှေးပါရမီ ဝိသေသကြီးမြတ်လှသော နာဂသေနထေရ် ရောက်လာမှ ရဟန္တာအပေါင်းတို့သည် သာဂလမြို့သို့ လာဝံ့ကြသည်။ ဤသို့သော ကျမ်းဂန် သက်သေကို ထောက်ထားသဖြင့် လည်းကောင်း၊ ကျွဲကျောင်းသား တစ်ယောက်သည် ခလောက်ဆွဲလျက် မြက်စားသော ကျွဲ၏ ဗျုပ်ကြောင်း မြည်သော အသံကို မှတ်ပြီးလျှင် ပညာရှိ ရဟန်းတစ်ဦးအား “အရှင်ဘုရား ဗျုပ်ကြောင်း သဒ္ဒါသည် အဘယ်ကို ဟောပါသနည်း” ဟု မေးလျှင် ထိုအရှင်သည် ကျမ်းဂန်တွင် တွေးမြော်၍ မြင်တော် မမူနိုင်ရှိဖူးသည် တစ်ထုံး၊ ပေါက်ပြည်၌ တစ်ဦးသော ဒါယိကာမသည် ကျမ်းတတ်ဆရာထံသို့ ကပ်၍ “အရှင်မြတ် ပြဿနာတစ်ခုကို ဒကာမအား ခွင့်ပြုပါ။ ဗုဒ္ဓေသဒ္ဒါ၊ ဗုဒ္ဓေါသဒ္ဒါ၊ ဗုဒ္ဓသဒ္ဒါတို့သည် ဘုရားသခင်ကို ဟော၏ ဟူပြီ။ ဗုဒ္ဓိုင်းသဒ္ဒါသည် အဘယ်အနက်ကို ဟောပါသနည်း” ဟု မေးလျှင် ထိုကျမ်းတတ်အရှင်သည် ဆင်ခြင်၍ မရနိုင်ရှိဖူးသည် တစ်ထုံး၊ ဤထုံးများကို ထောက်ထား၍ “မေးသောသူကား နွားကျောင်း ဖြေသူကား ဘုရားလောင်း” ဟု စကားဟောင်း ဆိုရိုးရှိကြသည်။ ယင်းသို့သော ကျမ်းဂန်ထုံးစံကို နှိုင်းဆလျှင် အမေးကား လွယ်၏။ အဖြေသာ ခက်သည်ဟူသော စကားသည် သင့်မြတ် ညီညွတ်သတည်း။

အမေး ဟူသော စကားကို ပါဠိဘာသာ၌ ပဉ္စာ၊ အနုယောဂ

ပုစ္ဆာ ဟူသော သဒ္ဒါသုံးပါးဖြင့် ထိုက်သင့်သည် အားလျော်စွာ ခေါ်ဆိုသုံးစွဲ၏။ သိကြားမင်းက မေး၍ မြတ်စွာဘုရား ဖြေကြားသော သုတ်ကို သက္ကပဉ္စာသုတ်ဟု ခေါ်၍ မြတ်စွာဘုရား မေး၍ ကုမာရ (သူငယ်) ဖြေကြားသော သုတ်ကိုမူ ကုမာရပဉ္စာသုတ်ဟု ခေါ်၏။ မိလိန္ဒမင်းကြီး မေး၍ ရှင်နာဂသေန ဖြေဆိုသော ပါဠိတော်ကို မိလိန္ဒပဉ္စာဟု ခေါ်၏။ အနုယောဂ သဒ္ဒါကိုကား အမှုအခင်း ဖြစ်၍ မေးစိစစ်ရာမှာ အသုံးပြု၏။ အလောင်းဘုရား မေး၍ မဟာအတုလ ဆရာတော် ဖြေဆိုသော ဤကျမ်းကိုကား “နန်းစဉ်ပုစ္ဆာ” ဟု ခေါ်ဆိုလေသည်။ နန်းစဉ်ပုစ္ဆာနှင့် ပတ်သက်၍ အလောင်းဘုရားနှင့် မဟာအတုလ ဆရာတော်၏ အကြောင်းကို အသင့်အတင့် သိထားသင့်၏။ ထိုအကြောင်းကို မဟာဓမ္မသင်္ကြံအမတ်ကြီး ပြုစုသော သာသနာလင်္ကာရ စာတမ်းမှ ကောက်နုတ်ဖော်ပြပါမည်။

J

၁၁၁၃ ခုနှစ် ရောက်လတ်သော် “ဆုံကျည်ပွေ့မှ မလွတ် အဝပြည်လုံး ပင်လယ်နားသို့ မျောပါးလတ္တံ့၊ ထိုရောအခါ ဘုန်းပညာနှင့် ပြည့်စုံသော အမတ်သားသည် ဌာဝရကိန်း မရ၊ ဇင်္ဂမကိန်း၌ မြို့သိခံဟု နန်းမပြည်ကြီး တည်လတ္တံ့” ဟူ၍ ဂဝံပတေ့ ရသေ့သိကြား ဗျာဒိတ်ထားသော သိုက်နိမိတ်ရှိသည့် အတိုင်း ရတနာသိခံမြို့ကြီးနှင့်တကွ ရွှေနန်းပြာသာဒ် တည်ထောင်တော်မူ၏။ ရွှေဘုံအောင်မျိုး၊ ရွှေမြို့ကျုံးဝန်း၊ နတ်ကွန်း၊ ရေကန်၊ ချိန်မှန်ဗဟို၊ ရွှေချက်သို့ ဟူသော ခုနစ်ဌာနကို တစ်ပြိုင်နက် တစ်ချက်တည်း စ၍ တည်တော်မူသည်။

သာသနာတော်မြတ်ကို ပြုစု ချီးမြှင့်တော်မူသော သာသန ဒါယကာ အစစ် ဖြစ်သည် ဟူ၍ နှုတ်တံဆိပ် သာ မိန့်တော်မူသည်။ သံတံဆိပ် နာမည် ခံတော်မမူ၊ ပါရမီပြည့်သော မင်းလောင်းဖြစ်၍ အလောင်းမင်းတရား ကြီး ဟု မြေပြင်မဆံ့ ကောင်းကင်နံ့မျှ ကြားလွှဲ ကျော် စောတော်မူသည်။ တစ်လ လေးသီတင်း နန်းတော်တွင် သံဃာတော်တို့အား မပြတ် ဆွမ်းလုပ်ကျွေးတော်မူ၏။ မိဖုရား မောင်းမမိသံ မှူးမတ် ခြံရံနှင့်တကွ ဥပုသ်စောင့် တော်မူ၏။ ဂုဏ်တော်သုံးပါး ပါဌ်အနက်ကို တစ်နန်း လုံး လေ့ကျက် ဆောင်ရွက်စေတော်မူ၏။ ပွဲကျောင်း အလဇ္ဇီ ဂါမဝါသီတို့အား တရားသဖြင့် ဆုံးမ၍ သာ သနာတော်မြတ်ကို သုတ်သင်ပြုစုတော်မူ၏။ ဥရုစ် ကျေးရွာကျောင်း တောင်ဘီလူး ဆရာတော်တပည့် အတင်ဂိုဏ်း ရှင်ယဿကို မဟာအတုလယသ ဓမ္မရာဇဂုရု တံဆိပ်နှင့် ဆရာရင်း ပြု၍ ကိုးကွယ်တော်မူ၏။

ထိုရောအခါ အရံဂိုဏ်း ပလောင်း ရှင်သုဇာတတို့က သာ မဏေများကို ရွာသွား-ရွာဝင် သင်္ကန်းရုံစေခြင်းသာ ဓမ္မ ဝါဒ ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ကျမ်းဂန်ပြု၍ စာသွင်းသည်။ အတင် ဂိုဏ်း အတုလဆရာတော်တို့ကလည်း အဝ ကောင်းစဉ် တနင်္ဂနွေမင်း၊ ကြာသပတေးမင်းတို့ လက်ထက် မာရ် အောင်ရတနာ သုဓမ္မာတွင် ဆရာတော် သံဃာတော်တို့ မျက်မှောက် ဖြတ်တမ်း ဖြတ်စာနှင့် ပြီးသော အမှုဖြစ် ကြောင်းကို စာသွင်း၍ မင်းတရားကြီးက ပြောဆိုစေလို သော ဆန္ဒတော် ရှိလျက်ပင် မပြောမဆိုရလေ။ တိုင်းရေး

ပြည်ရေး ကုန်စေဦး၊ သာသနာရေးမှာ နောက်မှ ဆွေးနွေး
စိစစ်၍ တရားရှိရာ ဖြစ်စေရမည် အမိန့်တော်ကိုသာ
နာခံ ဆိုင်းလင့်ရသည်။

မြန်မာပြည် ဗုဒ္ဓသာသနာတွင် ဤအတင် အရုံပြဿနာမှာ
လွန်စွာ ရှုပ်ထွေး၏။ မင်းအဆက်ဆက် ပြောင်းခဲ့၏။ ယနေ့တိုင်
အောင် ရှင်းရှင်းလင်းလင်း မရှိချေ။ သာမဏေတို့သည် ရွာတွင်း
သို့ ဝင်လျှင် အချို့တင်၍ အချို့ရုံ၍ ဝင်ကြ၏။ အများအားဖြင့်
ရွှေကျင်နှင့် ဒွါရဂိုဏ်းဝင် အရှင်တို့သည် ရွာတွင်းသို့ ဝင်လျှင် သင်္ကန်း
ရုံ၍ ဝင်ကြ၏။ သို့ရာတွင် ဤကိစ္စကို အရေးကြီးသော ပြဿနာ
တစ်ရပ်အနေဖြင့် ဘယ်သူမျှ အာရုံမပြုကြချေ။ သာသနာ အရှိန်
အဝါ မှိန်မှေးလာခြင်း၏ လက္ခဏာပင် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ အတုလ
ဆရာတော်ကား ရှင်သာမဏေတို့ ရွာတွင်းသို့ ဝင်လျှင် သင်္ကန်းရုံ
နေဖွယ် မရှိ၊ တင်၍ပင် ဝင်နိုင်၏ဟု ဆုံးဖြတ်၏။ အလောင်းမင်း
တရားကြီး နတ်ရွာစံ၍ သားတော်အစဉ် မြေးတော်အဆက် မြစ်တော်
အညွန့်တို့၏ လက်ထက်တွင် တောင်တွင်းကြီး ပုဂ္ဂိုလ်ကျော် ခင်
ကြီးဖျော်၊ စရစ်ရွာ ရှင်စန္ဒာဝရ၊ ဗန်ကျီတွင်းတိုက် ပေါက်မြင့်ဇာတိ
ရှင်နန္ဒမာလာ၊ မောင်းထောင် ရှင်ဉာဏ စသူတို့ သာသနာတွင်
ပေါ်လွင်ထင်ရှား လာကုန်၏။ သူတို့ကား ရှင်သာမဏေတို့ ရွာ
တွင်းသို့ ဝင်လျှင် သင်္ကန်းရုံပြီး ဝင်သင့်သည်ဟု ယူဆသူများ ဖြစ်
ကြ၏။ ထို့ကြောင့် သူတို့သည် အတင်ဂိုဏ်း ဆရာတော် မဟာ
အတုကို အဓမ္မဝါသီဟု ပြင်းထန်စွာ ပြစ်တင်ရှုတ်ချကြ၏။ ထို
အကြောင်းကိုလည်း ဤတွင် ဖော်ပြသင့်သည်ဟု ယူဆပါသည်။

သက္ကရာဇ် ၁၁၄၆ ခုနှစ် ရောက်သောအခါ အလောင်းမင်း
တရားကြီး လက်ထက် ဆရာတော်ဖြစ်သော အတုလဆရာတော်

က ‘စူလဂဏ္ဍိတွင် သာမဏေတို့ တင်သင့်ကြောင်းကို ပါသည်။ ယင်းကျမ်းကိုလည်း သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့တောင် ပေါက္ကန္တိ ဂါမရွာ၌ ရဟန္တာ ရှင်မောဂ္ဂလာန် ပြုသည်’ ဟူ၍ မင်းတရားကြီး ရွှေနားတော်ကြား စာဆက်သွင်းပြန်သည်တွင် “အတုလဆရာတော် ကို စာမေးဆရာတော်တို့နှင့် ဆွေးနွေးပြောဟောကြစေ” အမိန့်တော် ပြန်၍ သုဓမ္မာ ဇရပ်တော်တွင် မျက်နှာစုံညီ ဆွေးနွေးပြောဟော ကြရ၏။

ထိုအခါ သာမဏေတို့ ဒုကုဋ်တင်၍ ရင်စည်းသင့်ကြောင်း ကို “စီဝရ ပဋုလ ဥပရိ သံဃာဋီ ကတွာ ဥရဗန္ဓနဝတ္တံ ဗန္ဓိတဗ္ဗံ” ဟု စူဠဂဏ္ဍိ၌ လာသည်ဟူ၍ အတုလဆရာတော်က ပါဠိရွတ်၍ ဆို၏။

ထိုပါဠိနှင့် အနက်အဓိပ္ပာယ် အထူးအခြား ကျမ်းများမှာ ရှိ-မရှိ ထိုဆရာတော်တို့က မေးဆေးလျှင် “အခြားကျမ်းများမှာ မရှိပေ” ဟု အတုလဆရာတော်က ဆို၏။

“ယင်းကျမ်းကို အဘယ်ဆရာ ပြုသနည်း” ဆရာတော်တို့ က မေးဆေးလျှင် “သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့တောင် ပေါက္ကန္တိ ဂါမ ရွာ၌ ရဟန္တာ ရှင်မောဂ္ဂလာန် ပြုစုသောကျမ်းဟု သီဟိုဠ် ပိဋကတ် မှန်မှာ ရှိသည်” ဟူ၍ အတုလဆရာတော်က ဆိုပြန်သည်။

“ပိဋကတ်မှန်ကို ဘယ်ဆရာ ပြုသနည်း” ဆရာတော်တို့က မေးဆေးပြန်လျှင် “ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ သီဟိုဠ်ကျွန်းက ကျမ်းဂန်များ ကို ယူခဲ့သည်တွင် သီဟိုဠ်ပါ ကျမ်းစာရင်းကို ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ မှတ် သော မှန်စာဖြစ်သည်။ ထိုပိဋကတ် မှန်စာလည်း ငါ့လက်တွင်ပင် ရှိသည်” ဟု အတုလဆရာတော်က ဆိုပြန်၏။

ဆိုချက်အတိုင်း “လက်ရှိ ပိဋကတ်မှန်ကို တင်ပြစေ” ဆရာ

တော်တို့က ဆိုပြန်လျှင် “ဤကား လက်ရှိ ပိဋကတ်မှန်” ဟု အတုလ ဆရာတော်က တင်ပြ၏။

ထိုပိဋကတ်မှန်ကို ပရိသတ်ဘောင်တွင် ကြည့်ရှုကြသော် ဝိနယ ဂဏ္ဍိပုဒ်ကို သီဟိုဠ်၌ ပရက္ကမဗာဟုမင်း လက်ထက် ရှင်မောဂ္ဂလာန် ပြုသည်ဟူ၍သာ ပိဋကတ်မှန် လာရှိသည်။ စူဠဂဏ္ဍိကို သီဟိုဠ် ကျွန်း အနုရာဓမြို့တောင် ပေါက္ကန္တိ ဂါမရွာ၌ ရဟန္တာ ရှင်မောဂ္ဂ လာန် ပြုသည်ဟူ၍ အတုလဆရာတော်ဆိုတိုင်း မလာမရှိ၊ ထိုသို့ “ပိဋကတ် မှန်တွင် မလာမရှိဘဲလျက် အဘယ်ကြောင့် ရှိသည် ဆိုလေသနည်း” ဆရာတော်တို့က မေးမြန်းပြန်လျှင် ခိုးထုပ်နှင့် ခိုးသူကို ဖမ်းမိသကဲ့သို့ မုသားထုပ်နှင့် မုသားသည် အဓမ္မဝါဒီကို ဖမ်းမိ၍ ပြေလည်အောင် မဆိုနိုင်ရှိလေပြီ။

“စူဠဂဏ္ဍိသည် ဋီကာကြီး ၃ စောင်တွင် ဆောင်သော စူဠ ဂဏ္ဍိပင်လော” မေးဆေးလျှင် “မှန်၏” ဆိုသည်။

“ထိုသို့လျက် ယခုဆိုသော စူဠဂဏ္ဍိတွင် ဝဇီရဗုဒ္ဓိ ဋီကာယံ၊ သာရတ္ထဒီပနီယံ၊ ဝိမတိဝိနောဒနီယံ ဟူ၍ အဘယ်ကြောင့် ဋီကာ ကြီး ၃ စောင်ကို ဆောင်လေသနည်း” မေးဆေးပြန်လျှင် ခိုးသူကို ခိုးဆဲတွင် ဦးချောင်း၌ ကြပ်ကြပ်ကိုင်မိသကဲ့သို့ အဓမ္မဝါဒီကို အဓမ္မ ပြောဆိုဆဲတွင် မိမိ ခိုမှီရှာကျမ်း၌ ကြပ်ကြပ်ကိုင်မိ၍ မဆိုနိုင် ရှိ လေသည်။

“စူဠဂဏ္ဍိတွင်ပင် ပရိမဏ္ဍလ သုပ္ပဋိစ္ဆန္ဒဖြစ်အောင် ဝတ်ရုံ ခြင်းကိုလည်း ဆိုသည်။ လက်ကတော့ ဒုကုဋ်တင် ရင်စည်း၍ ဝတ်ရုံခြင်းကိုလည်း ဆိုသည်။ ဘယ်ကြောင့် ရှေ့နောက် မညီမညွတ် ဆိုလေသနည်း” မေးဆေးပြန်လျှင် အတင်ဝါဒ၌ မှီခိုရာ ပါဠိ အဋ္ဌ ကထာ ဋီကာ မရှိ၍ မှီခိုပါသော စူဠဂဏ္ဍိပင် ရှေ့နောက်မညီ ဖြစ်ရ

ပြန်လေရကား ခိုမှီရာမှ ဘေးဖြစ်ခဲ့၍ ခိုးသူကို ပုန်းအောင်းရာနှင့် တကွ ဖမ်းမိလေသကဲ့သို့ အဓမ္မဝါဒီကို မှီခိုရာနှင့်တကွ ဖမ်းမိ၍ မဆိုနိုင်ရှိလေပြီ။

ဤသို့ သုံးကြိမ်တိုင်အောင် မဆိုနိုင်ရှိကြောင်းကို လက်နက် စကြာသခင် ဆင်ဖြူရှင်များရှင် ဘဝရှင် မင်းတရားကြီး ကြားသိ တော်မူ၍ အတင်ဆရာတို့ မှီခိုရာဖြစ်သော စူဠဂဏ္ဍိကျမ်း မခိုင်မခံ့ သောအဖြစ်ကို သိတော်မူသည်။ အကုန်အစင် မေးဆေး စိစစ်၍ သာသနာတော်ကို သုတ်သင်ပြုစုသည် ဟူ၍လည်း ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ ရှိတော်မူသည်။

ဤသာသနာလင်္ကာရစာတမ်းကို စီရင်သော မဟာဓမ္မသင်္ကြံ အမတ်ကြီးကား မောင်းထောင် သာသနာပိုင် လူထွက်ဖြစ်သည်။ သူသည် ထိုစဉ်အခါက အရုံဂိုဏ်း၏ ဦးစီးခေါင်းဆောင် ဖြစ်ခဲ့ဖူး သည့်အတိုင်း အတင်ဂိုဏ်း ခေါင်းဆောင် အတုလဆရာတော်ကို ပြင်းထန်သော စကားလုံးတို့ဖြင့် သုံးနှုန်းကာ မှတ်တမ်းတင်သွား ခြင်း ဖြစ်၏။ မောင်းထောင် နောက်ကလိုက်ပြီး မြေနိမ့်ရာ လှံစိုက် ကြသူများလည်း အများအပြားပင်။ ထိုတွင် ဝံသဒီပနီ၌ ဤသို့ ဆိုလေသည်။

အတုလဆရာတော် စီရင်ဆုံးဖြတ်သော စာအစောင် စောင်ကိုလည်း ဆက်သွင်းစေရာတွင် ဆက်သွင်းသော စာခွေတို့ကို ကျမ်းဂန်သိမြင်သော အမတ်တို့ကို ဖတ်နာ စေသော် အမတ်တို့က “သည်အတိုင်းမှန်လျှင် တရား လက်လွတ် သီလမရှိ ဖြစ်ချေသည်” ဟု သံတော်ဦး တင် ကြရာတွင် ဘိုးတော်မင်းတရားကြီးက “ဤအတုလယသ ပုဂ္ဂိုလ်သည် သာသနာတော်၏ ရန်ဆူးရန်ငြောင့် ပြုကျင့်

၍ နေသသူဖြစ်သည်။ ထင်ရှားအောင် လူဝတ်လဲ၍ မောင်း
ကျော်ပြီးမှ မိမိရပ်ရွာသို့ နှင်ထုတ်လေ” အမိန့်တော်ရှိ၍
နှင်ထုတ်လိုက်ရသည်။

နှင်ထုတ်ပုံ အပြည့်အစုံကိုကား ကဝိသာရမဇ္ဈသာ အမည်
ရှိသော ကျမ်းတွင် အသေးစိတ် ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရ၏။

အတုလယသ မထေရ် လူအမည် ဦးပန်းထွေးကို နှင်ထုတ်ပုံ
အခြင်းအရာ တွေ့ရှိရသည်ကား ကြက်ငှက် တိရစ္ဆာန်တို့ကဲ့သို့
အဝတ်မပါ ဗလာကိုယ်ထည်း ထားပြီးလျှင် လှေဦးတွင် ခြင်းကြား
နှင့် လှောင်၍ စလောင်းဖုံးနှင့် ထမင်းကျွေး၍ အတုလဘွဲ့ခံ ငယ်မည်
ငပန်းထွေး ဟူသော အမည် စာလုံးကြီးရေး၍ လှံ၊ ဓား ရံကာလျက်
အောက် သရက်မြို့ရောက်အောင် ဧရာဝတီမြစ်ကြောင်းအလိုက်
စုန်ဖျော ပို့လွှတ်စေ၏။ ရောက်ရာ ဆိပ်ကမ်းကလည်း မြို့သူရွာ
သားတို့က ထွက်၍ မေးရန် အမိန့်တော် ဆင့်ဆို၍ ထားသော
ကြောင့် မေးမြန်းကြသည်မှာ-

“ဓားရောင် လှံရောင် ပြုံးပြုံးပြောင် အမောင်ဘယ်က လူ
ပေလဲ”

ထိုအခါမှ လှေပေါ်၌ ပါသော အမှုထမ်းသားတို့က-

“ဝိနည်းတတ်ယောင် ဂဏ္ဍိဆောင် နှာရောင်ကောက်နှင့် လူ
မည်းမည်း” ဟုဆို၍ သွားကြပြီးလျှင် သရက်မြို့တစ်ဖက် အာလံ
ကျွန်းဆွယ်တွင် လွှတ်ခဲ့ကြ၏။

၃

အာဏာရှိသော မောင်းထောင် သာသနာပိုင်၏ နောက်သို့
သံယောင်လိုက်ကာ အတုလဆရာတော် ခေါင်းမဖော်နိုင်အောင်

နှိပ်စက်ခန်း ဖွင့်ကြခြင်းဖြစ်၏။ ပွဲထဲတွင် လူကြမ်းက ဇာတ်လိုက်ကို သျှောင်ဆွဲပြီး “အဝိဒ္ဓုရေ သူကောင်မြုပ်တဲ့ သုသာန်မြေမှာ လူသေချင်း စကားပြောလို့ သောသောညံ့ရောလဟယ်” ဟုဆိုကာ ဓားဖြင့် ပိုင်းလိုက်သည်နှင့် တူနေပေ၏။ ထိုတွင် ဝံသမာလာ အမည်ရှိသော ကျမ်းမှာကား “အတင်ဂိုဏ်း အရံဂိုဏ်း နှစ်ဂိုဏ်း လုံးပင် ဓမ္မဝါဒီတို့ ဖြစ်ကြ၏။ သာမဏေတို့ကို ဆုံးမရာမှာသာ သဘောကွဲလွဲခြင်း ဖြစ်သည်” ဟု ဖျန်ဖြေပေးသည် ကို တွေ့ရ၏။ ကုန်းဘောင်ခေတ်ဆီက အတ္ထုပ္ပတ္တိတို့မှာ အများအားဖြင့် လိုလျှင် လိုသလို မလိုလျှင် မလိုသလို မြောက်တတ် ခြောက်တတ်ကြ၏။ တစ်ဦးကို ဘဝဂ် ရောက်အောင် မြောက်လိုသဖြင့် အခြားတစ်ဦးကို နရက် တိုင်အောင် ချပစ်လေ့ ရှိကြ၏။ ဘဝဂ်လည်း မြောက်လွန်းသည်၊ နရက်လည်း ခြောက်လွန်းသည်။ သို့ဖြင့် အရေးကြီးသော အကြောင်းအရာ အတ္ထုပ္ပတ္တိ ရာဇဝင်သမိုင်းတို့မှာ ဒဏ္ဍာရီဆန်ဆန် တို့ ဖြစ်ကြရကုန်၏။

အတုလဆရာတော်ကို စတင်ပြီး စွဲချက်တင်သူမှာ မောင်းထောင် သာသနာပိုင်ဟောင်း မဟာဓမ္မသင်္ကြံအမတ်ကြီး ဖြစ်၏။ အတုလဆရာတော်သည် အလောင်းမင်းတရားကြီး၏ ဆရာဖြစ်၏။ မောင်းထောင်ကား ဘိုးတော် မင်းတရားကြီး၏ ဆရာဖြစ်၏။ အတုလဆရာတော်သည် အလောင်းမင်းတရားကြီး မေးလျှောက်သော ပုစ္ဆာတို့ကို ဖြေဆိုခဲ့၏။ ယင်းသည် နန်းစဉ်ပုစ္ဆာ ဟူသော အမည်ဖြင့် ထင်ရှား၏။ မောင်းထောင် သာသနာပိုင်သည် ဘိုးတော် မင်းတရားကြီး မေးလျှောက်သော ပုစ္ဆာတို့ကို ဖြေဆိုခဲ့၏။ ယင်းသည် အမေးတော်ဖြေ ဟူသော အမည်ဖြင့် ထင်ရှား၏။ အလောင်းမင်းတရားကြီး၏ နန်းစဉ်ပုစ္ဆာမှာ ပုစ္ဆာပေါင်း ၅၇ သို့မဟုတ် ၅၆

ခုသာ ပါဝင်၏။ ဘိုးတော်၏ အမေးတော်ဖြေမှာကား အမေးပေါင်း ၂၅၅ ခု ပါဝင်၏။ အလောင်းဘုရားနှင့် မဟာအတုလ၊ ဘိုးတော် နှင့် မောင်းထောင် ဟူသော အတွဲနှစ်တွဲ၏ ပုံစံကို သူတို့၏ အမေး အဖြေ ကျမ်းနှစ်စောင်ဖြင့် အကဲခတ်နိုင်၏။ ထိုကျမ်းနှစ်စောင်ကို တွဲဖတ်ပြီး လေ့လာလျှင် သူတို့၏ အသွင်ကို အတော်အသင့် ထင် မြင်လာနိုင်စရာ ရှိ၏။ ဤတွင် အမေးတော်ဖြေ၏ ကျမ်းဦးအစ ပဋိညာဉ် စကားကို ကောက်နုတ်ဖော်ပါမည်။ နန်းစဉ်ပုစ္ဆာ၏ ကျမ်းဦး ပဋိညာဉ်ကား ဤကျမ်း၏ စာကိုယ်တွင် ပါဝင်လျက်ရှိ၏။ ဤ ပဋိညာဉ် နှစ်ရပ်ကို အကဲခတ်ပါက ဆရာနှစ်ပါး၏ စိတ်နေ သဘော ထား ခြားနားချက်ကို တွေ့ရပေမည်။ အမေးပုစ္ဆာနှင့် ဖြေဆိုသည့် အရည်အချင်းအတွက်မှာ ကျမ်းစာနှစ်အုပ်ကို တွဲဖက်လေ့လာဖို့ လိုပေမည်။

အထူးထူး အပြားပြားသော တိုင်းကြီး ပြည်ကြီး ထီး ဆောင်း မင်းများသခင် ရွှေတွင်း ငွေတွင်း၊ ပတ္တမြားတွင်း စသည်ဖြစ်ရာ ဌာနနှင့်တကွ ရတနာများ အရှင်လည်း ဖြစ်တော်မူသော၊ ကောင်းစွာ ဆည်းပူးအပ်သည့် သာသနာ တော်ကျမ်းဂန်၊ လောကီကျမ်းဂန် ထုံးစံ ဥပဒေ ပဝေဏီ အကြားအမြင် ပညာ၏ လျင်လျား ထက်မြန် စွမ်းသန် နက်နဲခြင်းနှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူသော ရခိုင် ခညဝတီ၊ ယိုးဒယား ဒွါရာဝတီ စသော ပြည်ကြီး တိုင်းကြီးတို့ကို နိုင်ငံတော်အဖြစ်သို့ ရောက်စေနိုင်၍ ကြံ့ခိုင် ကြီးမြတ် လှစွာ ကေလာသ ဂီရိသဖွယ် လက္ခဏာ ကြီးငယ်နှင့် ပြည့်စုံသော ဆင်ဖြူရတနာများကို ခြေတော်တင်ရန် ခံ ရောက်လာစေနိုင်သည့် ပုညသမ္ဘာရ ဟူသော ရွှေဘုန်းတော်

ဖြင့်လည်း ကျော်စောထင်ရှားတော်မူသော ဘုရားရှင် ရှေ့
 မှောက်တော် သွန်းလုပ်ခဲ့သည့် ရခိုင် မဟာမုနိဘုရားရှင်
 ကို နေပြည်တော်ကြီးသို့ ရောက်စေတော်မူခြင်း၊ တစ်ရာ
 ငါးဆယ် မကသော ရွှေစည်းခုံ ရွှေဂူ တည်တော်မူခြင်း၊
 ငါးဆယ်ကျော်သော ပဒေသရာဇ်တို့ နေရာ မြို့ရွာအရပ်
 သို့ ပိဋကတ်တော် အစုံနှင့်တကွ တံဆိပ်တော်ရ ဆရာ
 တော်တို့ကို ဂိုဏ်းသံဃာနှင့် သာသနာပြု စေတော်မူခြင်း၊
 ဘေးလောင်းတော် အဆက်ဆက် လှူဒါန်းခဲ့သော ကျောင်း
 ဘုရား၊ ရွာ မြေ၊ စေတီယသန္တက သံဃသန္တကတို့ကို
 အဆင့်ဆင့်ထပ်၍ ကျောက်တိုင် ကျောက်မှတ် နယ်ပယ်
 သတ်လျက် ရေစက် သွန်းလှူတော်မူခြင်း၊ ရွှေမော်ဓော
 ထူပါရုံ၊ ရွှေစည်းခုံ စသော နိုင်ငံတော် အတွင်း၌ ရှိသမျှ
 သော ဘုရားစကား ရတနာဗိမာန် စသော နိုင်ငံတော်
 အတွင်း၌ ဘေးလောင်းတော် ဘိုးလောင်းတော် အဆက်
 ဆက် တည်ထားသော ဆောက်လုပ်ဖူးသမျှသော ကျောင်း
 ကန်တို့ကို ကြပတေ့ရှိအောင် ပြင်ဆင်တော်မူခြင်း စသည်
 များဖြင့် သာသနာတော်စီးပွားကို များစေနိုင်သော ပညာ၊
 ဗာရာဏသီကျေးမှ အရာမကသော ကလာပ် ဗျာကရိုဏ်း
 စသော သဒ္ဒါကျမ်း၊ စန္ဒောမဉ္ဇရီ စသော ဆန်းကျမ်း၊
 နာမလိင်္ဂါနုသာသန စသော အဘိဓာန်ကျမ်း၊ မဟာကာဗျ
 စသော လင်္ကာကျမ်း၊ တက္ကိက သိရောမဏီ စသော
 တက်ကျမ်း၊ ဇောတိသတ္တ ဇောတိရတန စသော ဗေဒင်
 ကျမ်း၊ သိဝပုရာဏ် စသော ဣတိဟာသကျမ်း၊ ဒဗျဂုဏ်
 စသော ဆေးကျမ်းတို့ကို ရောက်ပေါက်စေနိုင်သော ပညာ၊

တိုင်းဘက်ချင်းမျိုးနွယ် အနိမ့် အမြင့်၊ အထူး အပြားကို
 ခြားနားခြင်း၊ မြို့ရွာသူကြီး၊ စမြင်၊ မြေတိုင်းတို့ကို အနွယ်
 အဆက်နှင့် သင့်အောင် ခန့်ထားတော်မူခြင်း စသည့်
 အစီအရင်တို့ဖြင့် တိုင်းကားပြည်ရွာကို သာယာစည်ပင်
 စေနိုင်သော ပညာအမြင်တို့၏ အကြောင်း ဉာဏသမ္ဘာရ
 ဟူသော ရွှေဘုန်းတော်ဖြင့်လည်း မမျှော်ရည်ခြင်း၊ တုဘက်
 ကင်းတော်မူသော မအံ့သြနိုင်သော ဒါန သီလ စသည့်
 ကျေးဇူးအပေါင်းနှင့် ပြည့်စုံစွာ၍ မင်းတကာတို့ ဝံ့နိုင်ခဲ
 လျက် ရဲတင်းတော်မူသဖြင့် နှစ်ကြိမ်တိုင်အောင် ခံဆောင်
 အပ်သော ကျမ်းဂန်လာသည်နှင့်အညီ စီရင်အပ်သည့်
 မုဒ္ဒါဘိဓာက မဟာမင်္ဂလာ အခါတော်၌ ဘုန်းပါရမီတော်
 ကြောင့် ဖြစ်သော သီရိပဝရ ဝိဇယာနန္ဒယသ ဩဘဝနာ
 ဒိဗျာဓိပတိ ပဏ္ဍိတ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ ဟူသည့်
 တံဆိပ်မည်ဖြင့်လည်း သာကြည်တင့်ရွန်း ထွန်းလင်း
 တိုးပွားသော ကျက်သရေနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော အမရ
 ပူရ ရွှေမြို့ကြီးတည် ရွှေနန်းသခင် ဆင်ဖြူများရှင် အရှင်
 ဘဝရှင် မင်းတရားကြီး ဘုရားသည် အမြင် တစ်ထောင်
 ဆောင်သော သိကြားမင်း၏ ပညာအမြင်နှင့် တူသော
 ရွှေဉာဏ်တော်ဖြင့် သာသနာတော်ရေး၊ တိုင်းရေးပြည်
 ရေး၊ မင်းရေး မင်းခမ်းများ၌ ထောက်ထား ဆင်ခြင်တော်
 မူပြီးလျှင် ဉာဏာဘိဝံသ ဓမ္မဓာနာပတိ မဟာဓမ္မရာဇာဓိ
 ရာဇဂုရု ဟူသော နာမံ တံဆိပ်တော်ရှိသည့် သာသနာ
 တော်ပိုင် မောင်းထောင် ဆရာတော်ဘုရားအား လျှောက်
 ထား ဖြေသွင်းချက် စကားရပ်များသည် နောက်နောက်

သော အမျိုးသားတို့အား ဉာဏ်ပွားရာသော အကြောင်း
ဖြစ်၍ ယင်းစကားချက်ကို မှတ်သားနာယူစိမ့်သောငှာ
လျှောက်ထားလာသည့် ကာလ၊ လျှောက်ထားလာသည့်
သူ၊ ဖြေသွင်းသည့် ကာလများနှင့် အသေအချာ မှတ်သား
ရေးစီပေအံ့သတည်း။

ဤကား အမေးတော်ဖြေ၏ ပဋိညာဉ်စကား ဖြစ်၏။ ဤ
ပဋိညာဉ်ကို နန်းစဉ်ပုစ္ဆာ ပဋိညာဉ်နှင့် စာရှုသူတို့ ကိုယ်တိုင် နှိုင်း
ယှဉ်ကြည့်ပြီး ဝေဖန်ဆုံးဖြတ်ကြပါဘိ။ မိမိသည် ဤတွင် အကျိုး
အပြစ် စိစစ်ဝေဖန်ရန် အများပင် တွေ့မြင်ပါ၏။ သို့ရာတွင် တစ်စုံ
တစ်ရာ မပြောလိုပါ။ အကြောင်းကား မိမိသည် အတုလဆရာတော်
၏ နန်းစဉ်ပုစ္ဆာကို တည်းဖြတ် သုတ်သင် အမွမ်းတင်နေသူ ဖြစ်
၏။ သို့ဖြစ်၍ အဘယ်မျှ သဘာဝချ၍ ပြောပြစေကာမူ “သူ၏
ဇာတ်ဆောင်ကို နှိပ်စက်သူအား တန်ပြန် နှိပ်စက်ခန်း ဖွင့်သည်”
ဟု ဆိုနိုင်ဖွယ်ရှိ၍ ရေငုံ နေလိုက်ခြင်းဖြစ်၏။

ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း မိမိသည် စာပလ္လေမှ နန်းစဉ်ပေမူ တစ်ခု
ကို ရခဲ့၏။ အခြေခံ အလျင် ရှိသောအခါ အခြားပေမူ နှစ်ခုနှင့်
ပုရပိုက်မူ တစ်ခုကိုပါ မရှေးမနှောင်း ဆက်ကာ ဆက်ကာ ရခဲ့၏။
သို့ဖြင့် နန်းစဉ်ပုစ္ဆာ စာမူပေါင်း လေးခုကို တိုက်ဆိုင် ကြည့်ရှုနိုင်
ခဲ့၏။ ပေမူ သုံးခုမှာ ယေဘုယျအားဖြင့် တူညီကြသည်။ သို့ရာ
တွင် နောက် ပေနှစ်ခုမှာ သေသပ်ခြင်း မရှိသည့်အပြင် ပေမူ၏
သက္ကရာဇ် အမှတ်အသားလည်း မပါချေ။ ပုရပိုက်မူများကား ပဏာမ
သုံးဂါထာ ပါဠိအနက် ပါဝင်၏။ ကျမ်းပြုသူ အတုလဆရာတော်
၏ အနေဖြင့် ပဏာမ ပြုသည့် အသွင်ဖြစ်သော်လည်း ကျမ်းဆရာ
စီရင်ခဲ့မည် မထင်ပါ။ အကြောင်းကား ယင်းပဏာမသည် ပေမူ

တို့တွင်လည်း မရှိချေ။ ထို့ပြင် ပဋိညာဉ်နှင့်လည်း အစီအစဉ် အဆင်
 မပြေလှချေ။ ဂါထာ ဖွဲ့စီပုံနှင့် အနက်ပေးဟန်မှာလည်း အင်္ဂလိပ်
 ခေတ်က ပါဠိဆရာ စာပြင်ဆရာတို့၏ လက်ရာနှင့် ခပ်ဆင်ဆင်
 တူနေသည်။ ထို့ပြင် အတုလဆရာတော်သည် ပဏာမကို ဂါထာ
 ဖြင့် ဖွဲ့ဆိုပါက နိဂုံးမှာလည်း ဂါထာဖြင့် အဆုံးသတ်ချိမ့်မည်။
 နိဂုံးတွင် ဂါထာမပါချေ။ ဤသို့ စသော အကြောင်းတို့ကြောင့်
 ပဏာမ ဂါထာကို အတုလဆရာတော် ဖွဲ့ဆိုခဲ့သည်ဟု ဆိုရန် မဝံ့
 ဖြစ်နေ၏။

အင်္ဂလိပ်ခေတ်က ပါဠိဆရာ စာပြင်ဆရာ အယ်ဒီတာ ဆို
 သူများသည် ရှေးခေတ်က ဆရာတော် ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်တို့ အကြောင်း
 ကို ကောလာဟလဖြင့် လည်းကောင်း၊ စိတ်ကူးဖြင့် လည်းကောင်း
 ချဲ့ထွင်၍ တန်ဆာဆင်တတ်ကြ၏။ ရှင်သီလဝံသနှင့် ရှင်ရဋ္ဌသာရ
 ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ၊ ခုံတော်ဟောင်းကျပန်း စကားစစ်ထိုးခန်း၊ အမတ်
 ကြီး ဦးပေါ်ဦးလျှောက်ထုံး၊ အယူတော်မင်္ဂလာ လျှောက်ထုံး၊ သင်္ဂဇာ
 စကားပုံ စသည်တို့မှာ အဆိုပါ ဆရာကြီးတို့၏ မုခမတ္တဒီပနီတို့
 ပင် ဖြစ်ကုန်၏။ သူတို့၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကျော်တို့ကို
 တန်ဆာဆင်ပြီး ထုတ်ဖော်ခြင်း ဖြစ်ကောင်းဖြစ်မည်။ သို့ရာတွင်
 ဉာဏ်ရွှင်ရွှင်နှင့် အလွန်အကျွံ တန်ဆာဆင်သဖြင့် တစ်ခါတစ်ရံ
 ပေါကြောင်ကြောင်အသွင် တွေ့မြင်ရ၏။ ဤနန်းစဉ်ပုစ္ဆာတွင်လည်း
 အပိုအမိုများ ပါဝင်နေသည်။ ပဏာမ ဂါထာများသာ မဟုတ်ချေ။
 အောက်ပါ အမေးအဖြေတို့မှာ မူလေးစောင်လုံးတွင် ပါဝင်နေသည်
 ကို တွေ့ရ၏။ ပုစ္ဆာတို့မှာ ကြောင်တောင်တောင် ဖြစ်၏။ အရက်
 သမားက တစ်နေ့လျှင် အရက် ငါးလုံး သောက်နိုင်ကြောင်းကို လက်
 ငါးချောင်း ထောင်ပြရာ ငါးပါးသီလ မြဲသည်ဟု အဓိပ္ပာယ် ပြန်ဆို

သကဲ့သို့ ဖြစ်နေ၏။ မေးပုံမှာလည်း အခြား မေးခွန်းတို့ကို မေးပုံ နှင့် မတူချေ။

နန်းစဉ်ပုစ္ဆာရင်း၌ “သိခံဆိုသည့် ဆုံသည်ရပ်၊ ဘုရားဆို သည် ရှင်သိဒ္ဓတ်၊ တရားဆိုသည် ကိုယ်စောင့်နတ်၊ သံဃာဆိုသည် လူစပြတ်၊ ဝေါဟာရဆိုသည် ဗိုလ်သုံးရပ်၊ လူဖြစ်မည်လော၊ နတ် ဖြစ်မည်လော၊ တတ်လျှင်လည်း မဖြေရာ၊ မတတ်လျှင်လည်း မနေ ရာ၊ အရည်တူ၍ လှူသမျှလည်း မအပ်၊ အရည်မတူ၍ လှူသမျှ လည်း အပ်၏။ အိတ်ကိုလည်း ဆုတ်လိုက်ဘိ၊ ချိတ်ကိုလည်း နုတ် လိုက်ဘိ၊ အမေး သုံးလွန်းတင် အဖြေ သုံးစဖျင်၊ အမေး သုံးထပ် တင်၊ အဖြေ သုံးရပ်ဝင်၊ အမေး တစ်ကြောင်းတည်း၊ အဖြေ သုံး တန်းစဉ်” ဤကား အမေး။

နန်းစဉ်ပုစ္ဆာ ၅၆ ခုတို့မှာ “ဒကာတော် လျှောက်သည် ဆရာ တော်” ဟု ပုစ္ဆာတိုင်းမှာ ပါ၏။ ထို့နောက် မေးလျှောက်သော အကြောင်းအရာတို့မှာလည်း တည်ငြိမ် ခန့်ညား၏။ ဤအမေးတွင် ထိုသို့ ဒကာတော် လျှောက်သည် ဆရာတော်ဟုလည်း မပါချေ။ အကြောင်းအရာတို့ကလည်း တဘောင်လိုလို စနည်းလိုလို စိတ် မနဲ့သူများ ပြောသည့် စကားလိုလို ဖြစ်နေ၏။ ဤပုစ္ဆာကို နန်းစဉ် ပုစ္ဆာတွင် ထည့်သွင်းရေတွက်ပါက ကျမ်းစာ၏ သိက္ခာ လျော့ကျ စေနိုင်၏။ အကယ်၍ အလောင်းမင်းတရားကြီး မေးလျှောက်သော ပုစ္ဆာဖြစ်ပါက ဒကာတော် လျှောက်သည် ဆရာတော် ရှေးလူတို့ သည် သိခံဟူသည် ဆုံသည်ရပ် ... လ ... အဖြေ သုံးတန်းစဉ်ဟု ပြောဆိုကြပါသည်။ လင်းစကားတို့၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို သိချင် ပါသည် ဆရာတော်ဟု မေးပေလိမ့်မည်။ ဤသို့ စသဖြင့်လည်း မမေးသဖြင့် ဤပုစ္ဆာမှာ ပေစာရေးတို့၏ လက်စွမ်းပြ ဖြစ်ကောင်း

ဖြစ်ပေမည်။ ပေစာရေးတို့သည် ပေပိုနေလျှင် မိမိတို့၏ အလိုအတိုင်း အပိုစာများကို ရေးထည့်တတ်ကြ၏။ အချို့မှာ ရိုးရိုးရေး၍ အချို့မှာ မိမိစာ လေးနက်စေရန် ကျမ်းဆရာ၏ အမည်ကို ယူ၍ အသုံးပြုတတ်ကြ၏။ ဤတွင်မူ နန်းစဉ်ပုစ္ဆာ၏ သိက္ခာကို စောင့်သော အားဖြင့် ထိုပုစ္ဆာကို ခြင်းချန်ထားလိုက်ပါသည်။

၄

ဤနိဒါန်း အစတွင် အမေးအဖြေနှင့် ပတ်သက်၍ ရွှေတောင် ကျီးသဲလေးထပ် ဆရာတော်၏ အဆိုအမိန့်ကို ဖော်ပြခဲ့ပါပြီ။ ယင်းမှာ အမေးအဖြေ၏ အလွယ် အခက်ကို ထင်ရှားစေခြင်းဖြစ်၏။ ယခုတစ်ဖန် မဟုတ်မဟတ် လုပ်ဇာတ် အမေးတို့နှင့် ပတ်သက်၍ မုံရွေးဆရာတော်၏ ဩဝါဒကို ဖော်ပြလိုပါသေးသည်။ အကြောင်းမူ နန်းစဉ်ပုစ္ဆာတွင် “ဆွမ်းဆန်ထဲ ကြွက်ချေးရော” ဆိုသလို ပါဝင်နေသော မတော်မလျော် ပုစ္ဆာကို အဟုတ်ထင်နေသူများ ရှိနေ၍ဖြစ်၏။ မုံရွေးဆရာတော်အား ကျောင်းဒကာ ငပြေက လေးချိုး ကဗျာဖြင့် ပုစ္ဆာမေးလျှောက်၏။

အပင်မင်း အရင်းနေက အမြစ်ကို၊
အိုးသစ်ကယ်လှယ်ကာ ကဉ္စနာမူ
နာဠာမုတ္တ နှစ်နားမှာသမယ်လို့
သိကြာကွက်ရာ လက်မွန်စာလည်း
ပါကလှည့်မူ သကြည့်ငယ်လူသည်
တံချူရွှေညှပ် ညှာဖျားအပ်လို့
ကရပ်ကယ်လှယ်ကာ ဂမုဒါမှာ
ကဝါသစ်ကယ် နှစ်မပြယ်မို့

စံပယ်မှာစုလျား ထားဘိမယို၊
 စလင့်ကြာငယ် စဉ်လာအင်ကြေ၊
 ကျင်းစလေ့မူ သပြေနှစ်မှာ
 ဆဲ့ရှစ်ထွာဝယ် အသာနှစ်မုဋ်
 အရိုးခုတ်လို့ ကုပ်ကယ်ငွေစင်
 ဇော်ရသ်ကယ်တင်သည် ခုံရှင်ဆောက်လဲ့၊
 မှောက်ပခဲ့သော် ကြယ့်အပေါ်မှာ
 ဘော်လဲရံရွှေ နှစ်ဆောင်နေနှင့်
 ပွေသလိုမူးသည်ကိုကဲကာ ကပြီမို့၊
 မဟာခတ္တိ သုံးမည်ညှိသည်
 မဟိဒ္ဓိခေါင် ရှစ်သောင်းဘောင်ဝယ်
 နှစ်ထောင်ဆင့်လောင်း မင်းမင်းနှောင်းတွင်
 ရင့်ညောင်းငယ်လှိုက်ဆူ ဘူမဏ္ဍိပ်၌
 တံဆိပ်ကယ်စိုက်လို့ သည်ရိုက်ကိုယူသောခါ
 အောင်ဘူမိမျိုးရန်မှာ ဘွေသဟန်-
 ရေပြန်ပွဲတွင်မှ ကွဲရစ်စေသို့။ ။

ကဗျာမှာ ဓာတ်စီ-ဓာတ်စံပျက်လုံး ဓာတ်ပြားထဲက “အသ
 ဝေန အောက်ဆိုင်၊ ဘဒ္ဒသေဋ္ဌော၊ ဂေါနတောချာနတိမ်၊ ဘာကထိန်
 သာကထုကြီးနယ်” အစရှိသော အမိန့်တော်နှင့် တူနေသည်။ ထို
 အမိန့်တော်ကြီးကို ဘာမှန်း မသိသလိုပင် ဤကဗျာကိုလည်း ဘာ
 မှန်းမသိချေ။ စကားလုံးတို့သာ ကြီးကျယ်ခမ်းနား၏။ မုံရွေးဆရာ
 တော်ပင် ဘာမှန်းမသိ၍ ကျောင်းဒကာအား ဤသို့ ပြန်ကြားတော်
 မူ၏။

ကျွန်းငယ်လည်း အသီးသီး ကျွန်းကြီးလည်း အရပ်ရပ် ကျွန်း

လတ်လည်း အစုစု ထိုသူတို့၏ နှစ်လိုမှတ်သား ရေးသားကြသည့် အရာမှာ အက္ခရာမျိုး အလီလီ နာဂရီ၊ မာဂဓိ၊ ကဒမ္မ၊ သက္ကတမျိုး အဆန်းဆန်း၊ ဒူးဂဏန်း၊ ကြေးဂဏန်း၊ မီးထွန်းမှောင်စာ၊ ရေစာ၊ ကျောက်စာ အကွဲကွဲ ပိတုန်းပျံဝဲ၊ မုတ္တရဲ့၊ ဝါးကွဲ၊ ရင်စေ့၊ ခြင်္သေ့ လည်ပြန်၊ စပ်ဟန်နရည်း ထုံးနည်းသေခွေ ငပြေတက်သက်၊ ပြန် ကာဘက်၊ ပြန်ကာဟတ်၊ သုဝဏ္ဏလိပ် တံဆိပ်ပြဖော် မနော်ဟရာ ဖတ်ရာသည်တစ်နည်း။

ကလပ်နည်းဆန်းထွက် ဝိဒဂ်ဒဏ္ဍိ အလီလီအဖြာဖြာ သဒ္ဒါ ပုဒ်ပါဌ်မျိုး အနည်းနည်း နေတ္တိနည်းအဝဝ ပရမတ်အရနှင့် ချသော် လည်း ရ ဟန်ပင်ထုံးမရှိသောကြောင့် စိစိဝါးဝါးမကြံပြီ။ ဂမ္ဘီရဉာဏ် တို့၏ ကျက်စားရာ အာရုံ အာရမ္မဏိက မဟုတ်၊ တုတ်တုတ်ကြံ သည်မှာ ဤစာ၏ ရရာအရပ်ကပင် ရေခပ်၊ ဝါကောက်၊ ပေါင်း ပေါက်၊ မြေတူး၊ ဟင်းရွက်ခူးတို့ စိတ်ကူးအလုပ် ပျိုးနုတ်၊ ကောက် စိုက်၊ နွားလိုက်၊ မြင်းကျောင်း ထမင်းတောင်းကို လမ်းကောင်း မလျောက် လမ်းကောက်သွား ကဗျာ လုပ်သည့်စာဟု ပညာဖြင့် ကြံဆ၍ ဆရာစိတ်တွင် အထင်ရှိသော်လည်း သိလိုသူ မေးသည် ကို ကြာနေး၍ မနေ ဖြေရအောင်ပင် စိတ်က ထင်သောကြောင့် နေဝင်ချိန် နေထွက်ခါ တောလာ တောပြန် ဟင်းရွက်ခူး ကောက် စိုက်ပြန် ထိုသူတို့ အသံကို နာခံဦးမည် စိတ်က ရည်သော်လည်း စိန္တိတမ္မိ ဝိနဿတိ ပါဠိနှင့် မဆံ ကြံသာကြံရသည်။ စာအံ စာ ကျက် စာတက် စာပြော စာဟောနည်းညွှန်း ကမ္မဋ္ဌာန်း ဘာဝနာ မေတ္တာပို့သွန်း ရွတ်စီးဖြန်းလျက် ရဟန်းအိပ်မွေ့ ဆံတသွေ့မျှ မမေ့စေရ။ နေ့နှင့် ညကို ကာလသာကုန်၍ လိုရုံသို့ မကျ ရှိသေး ရခဲ့။

ခုပြသည့် ပုစ္ဆာ အကွရာသေးသေး ခြောက်ကြောင်းရေးနှင့် မေးလျှောက်သည့်သူမှာ အလွယ်ပါကို ဆရာဘုန်းမို့ တက္ကသိုလ် တူမျှ ကြံမရသောကြောင့် ရှိရသည့်အရာကို ပမာခင်းလိုက်လျှင် သားရင်းမြတ်စွာ ရာဟုလာသက်ဝေ အိပ်နေရာကို သိပါ၏လော။ မေးသောကာလ အာကာသပမာ ဉာဏ်ကြယ်စွာဖြင့် လက်ျာရံပဏ္ဍိ တတ်မသိသောကြောင့် နဇာနာမိ ဘန္တေ လျှောက်လေဟန်။

ရှေးကတတန် ပုဂံရွှေပြည် ကောင်းသည့်ခေတ်တွင် ငှက် ပစ်တောင်ဆရာ ဂေါဓာဝရ ထေရ်မြတ် ပိဋကတ်သုံးပုံ ငုံ့နိုင်သည့် ဆရာဝယ် သူငယ်တစ်ယောက် တက်၍ လျှောက်၏။ လျှောက် သည့်အနေမှာ “လော်ဆေသတိ ရက်တေဟောတိ-သိပါစဘုရား” သည်စကားကို ထေရ်ဖျား ဆီမီး ဉာဏ်ကြီးသည့် ဆရာ ကြံပါ၏ မရ။

ရှေးကတတန် ပုဂံရွှေပြည် ကောင်းသည့်ကာလ ဒကာမ တစ်ယောက်ထံ ဆီခံသည့်အခန်း ဝှမ်းဖတ်သည့် အနေတွင် “သာ မဏောမောင်လှ ဝှမ်းဖြူရွာတစ်ဆုပ် ရုပ်တွက်စမ်းပါ” ဆိုသောခါလည်း သာမဏော ကြံမရ ရှိရလေဟန်။

ထိုပုဂံတွင် သန္တိသင်မောင်ရင်ကို လမ်းတွင် သူငယ်မ နေရာ က ထထည့်၍ “ဧဝံ ဝုတ္တေကို ပုဒ်ပြေအောင် ဖြတ်စမ်းပါ” ဆိုသော ခါလည်း ကြံပါ၏ မရ။

ရှေးကတတန် ပုဂံရွှေပြည် ကောင်းသည့်အနေတွင် မောင် ရှင်သာမဏော “လှေထိုးရင်းကုန်သွား သည်စကားကို တရားတတ် ကျမ်းတတ် သူမြတ်ဆရာ ကမ်းထိပ်ညာက မောင်သာမဏော စာပေ မတတ် ကုန်မပြုအပ် မိန့်တည့်လတ်သော် “ဇာတ်တွင်အစ တေ မိယဟု နေဝပသိသု ပါဌ်စုအနေ၏ ခြပ်ဂုဏ်၊ ကြိယာ သည်နှစ်ဖြာ

ကို ဘယ်မှာနေမည် မေးလျှောက်သည်ကို မထေရ်ဘုန်းဝေ မဖြေ နိုင်ဘူးဟန်။

တစ်ဖန် ရှေးက အင်းဝရွှေပြည် ကောင်းသည့်ကာလ ရှင် ရဋ္ဌသာရ ကျော်လှသည့် ကျမ်းတတ် ဘူရိဒတ်ကို စာစပ်စဉ်အတွင်း သီတင်းသုံးတစ်ယောက် တက်၍ လျှောက်၏။ လျှောက်သည့် အရာ မှာ “ညီလှအရိဋ္ဌ၌ မျက်မှိတ်သည့်အရာ ဝဲယာဖြစ်မည်” သို့ လျှောက် သည်ကို နားမလည်သောကြောင့် ဗိုင်းဝါနှင့် ဆောင့်သလို ရင်အောင့် ချေပြီး အနေခက်လှချည့် ဆိုရသည့်ပုံလို။

သီဟိုဠ်ကူး ဗုဒ္ဓဒတ် ပိဋကတ်စာ ကူးမည့်အခါတွင် လင်္ကာ ဒီပေ သာမဏေတစ်ယောက် တက်၍ လျှောက်၏။ လျှောက်လေ ဟန်မှာ “ဘဂဝန္တံ ဂေါတမံကို ကျမ်းဂန်နှင့်အညီ ဆဋ္ဌိအနက် ဝိဘတ် ထွက်အောင် အနက်ဖွင့်ပါ” ဆိုသောခါလည်း ကြံပါ၏ မရ။

ရှေးကသရော် မဟော်သဓာ လောင်းဖွင့်လျှောက်ကို ရာဇာရန်နှိပ် ခွေးနှင့် ဆိတ်တို့ မိတ်ဖွဲ့သည့်အရေး မေးလျှောက်သည့် ကာလ နက်ဖြန်မှဖြေမည် ဆိုရသည်အလား။

စကားအရ အဝဝကို အစဖော်ထုတ် အမြစ်နုတ်၍ လော ကုတ္တရ ဓမ္မအရာ အဖြာဖြာကို ဖြေနိုင်ပါလျက် လမ်းသို့ ထွက်၍ မြက်ရိတ် နွားကျောင်း ထမင်းတောင်းတို့ သောင်းပြောင်းထွေးရစ် ဟစ်လိုက်ကြသည့်အရာ အဖြာဖြာကို ဆရာလက်လျှော့ စိတ်ချတော့ ပြီ။ နောင်သော့အခါ သည့်နယ်စာကို ဆရာကို မလျှောက် ဉာဏ် ဖြင့် လျှောက်၍ ထောက်ထားစေချင်သည့် အကြောင်း ခွင့်တောင်း ပန်ထွာ ဆရာမှာသည် ကျောင်းဒကာ ငပြေ တောင်ရပ်နေ။

ရှေးအခါက ပေမူ ပုရပိုက်မူတို့တွင် ကျောင်းဒကာ ငပြေ၏ ပုစ္ဆာမျိုး ကြားညှပ်၍ ပါဝင်တတ်၏။ ဤနန်းစဉ်ပုစ္ဆာတွင်လည်း

ထိုသို့ပင် ပါဝင်နေလိမ့်မည်ဟု ယူဆပါ၍ ဖယ်ထုတ်ပစ်လိုက်ပါသည်။ စင်စစ် ဆွမ်းဆန်ထဲက ကြွက်ချေးကို ကောက်ပစ်လိုက်ခြင်း ဖြစ်၏။ ပါဠိတော်တို့တွင် ဤနည်းတူစွာ ထုတ်ပယ်သင့်သော အရာတို့ များစွာ ပါဝင်လျက်ရှိ၏။ သို့ရာတွင် အကျွန်ုပ်တို့သည် “ဤသည်တို့ကား ဘုရားဟော မဖြစ်နိုင်” ဟု ပိုင်နိုင်စွာ ဆုံးဖြတ်ရန် မဝံ့ကြချေ။

ကထာဝတ္ထုကို အသောကမင်းကြီး လက်ထက်ရောက်မှ ရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ စီရင်သော ကျမ်းဖြစ်ကြောင်း အညီအညွတ် သဘောတူကြသည်။ မိလိန္ဒပဉ္စာကိုလည်း ဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် စံဝင်ပြီးနောက် အနှစ်ငါးရာမြောက်တွင် ပေါ်ထွက်လာသော အမေးအဖြေ ကျမ်းဖြစ်ကြောင်း ဝန်ခံကြလျက် ဘုရားဟော ပါဠိတော်စာရင်း၌ ထည့်သွင်းကြ၏။ သူ့အတိုင်း ထားပါလျှင် ဤသည်တို့အတွက် ပြဿနာ ပေါ်ထွက်နိုင်ဖွယ် မရှိချေ။ ယခုမူ ဘုရားဟောထဲ အတင်းရိုက်သွင်းရန် သိုင်းဝိုင်း နေကြရ၏။ မြတ်စွာဘုရား မျက်မှောက်က အထောက်အထားတို့ဖြင့် ဗျာဒိတ်ကြားနေကြရ၏။ တစ်ဖက်သားကိုလည်း ဝိတဏှဝါဒီဟု နှိပ်ထားရ၏။ ထိုကျမ်းတို့ကို ပိုပြီး လေးနက်အောင် ဘုရားဟောအဖြစ် ပြုလုပ်ကြခြင်း ဖြစ်ကောင်း ဖြစ်မည်။ သို့ရာတွင် ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ကွဲကွဲပြားပြား ခွဲခြားနေခြင်းက သာ၍ ကောင်းမည်။ ပြဿနာလည်း ပေါ်ရန် မရှိချေ။

မိလိန္ဒပဉ္စာတွင်ပင် သုတ်သင်ဖွယ် အများအပြား ပါဝင်လျက် ရှိ၏။ ထိုတွင် ဘုရားလက်ထက်က တိတ္ထိကြီးတွေ ပါဝင်နေ၏။ သူတို့သည် ယနေ့တိုင်အောင် အသက်ရှင်လျက် ရှိကြသေးသလော ဟု မေးပါလျှင် မည်သို့ ဖြေဆိုမည်နည်း။ ထိုတိတ္ထိတွေကို ထုတ်ပယ်၍သော်လည်း ထားသင့်၏။ သို့မဟုတ် အမည်နာမဖြစ်ဖြစ်

ပြောင်းလဲထားသင့်၏။ သို့မဟုတ် ထိုဂိုဏ်းမှ အဆက်အနွယ်တွေ ဟုလည်း ပြင်ဆင်သင့်၏။ ဘုရားလက်ထက်က တိတ္ထိတွေပင် ဖြစ် နေ၏။ လူအများ ယုံမှားစရာပင် ဖြစ်နေ၏။ ပါဠိတော် စစ်စစ်တွေ မှာပင် ဤသို့သော အဖြစ်တွေ အများအပြား ပါဝင်နေ၏။ ဆဋ္ဌ သင်္ဂါယနာတင် အရှင်တို့က ဗုဒ္ဓဓမ္မတွင် ဟိန္ဒူဝါဒတွေ ရောနှော လျက်ရှိကြောင်း မိန့်ကြားသွားကြ၏။ ဟိန္ဒူဝါဒနှင့် ဗုဒ္ဓဓမ္မ၏ တူညီ ချက်ပင် ဖြစ်၏။ တူညီမှုမှာ ကောင်းပါသည်။ ဗုဒ္ဓဓမ္မအနေနှင့် လက်ခံနိုင်စရာ မရှိသော အချို့သော သုတ်နှင့် သဘောတရားတို့ မှာ ဗုဒ္ဓဓမ္မ၏ ဂုဏ်ကို ယုတ်လျော့စေနိုင်စေ၏။ ထိုသို့သော သုတ် တို့ကို ဖယ်ထုတ်ပြီး လက်ရွေးစင် ဘုရားစကားတို့ကို စာပေအနေ ဖြင့် ဖတ်၍ကောင်းအောင် စီစဉ်သင့်၏။

“ယခုခေတ်မှာတော့ အဲဒီလို စက်တွေလှည့်ပြီးတော့ ပေယျာလတွေ လုပ်ထားတဲ့ ဥစ္စာတွေကို အနက်ဟောင်း တွေကိုပဲ ထပ်ကာ ထပ်ကာ လာနေတာပဲ အပိုတွေပဲလို့ တချို့က ထင်မြင်ချက် ချကြပါတယ်။ အဲဒီလို ထင်မြင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကတော့ ယခု အဋ္ဌကထာဆရာ ပြောတဲ့ သဒ္ဓါ သမ္ပန္န ပသာဒ ဗဟုလ ဆိုတဲ့ သဒ္ဓါတရား ပြည့်စုံတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ထဲမှာ စာရင်းမဝင်ဘဲ ဖြစ်နေတယ်။ ဉာဏုတ္တရ- ဉာဏ်လွန်ကဲတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ထဲမှာ သူတို့ဟာ စာရင်း မဝင်ဘူး လို့ပဲ ယူဆရလိမ့်မယ်”။

နတ်ဝတ်ပုဆိုး တိမ်မီးခိုးကို ပြသည်နှင့် တူနေသည်။ ယင်း နတ်ဝတ်ပုဆိုးကို အပြစ်ရှိသူ မမြင်နိုင်၊ အပြစ်မရှိသူသာ မြင်ရမည် ဟု ဆိုသဖြင့် မြင်လိုက်ရသကဲ့သို့ သဒ္ဓါတရားနှင့် ပြည့်စုံသူ၊ ဉာဏ် လွန်ကဲသူ မဖြစ်မည်စိုး၍ အပိုတွေကို မလိုဟု မဆိုခြင်းသာ ဖြစ်

မည်။ ပိုနေသည်မှာ အမှန်ပင် ဖြစ်၏။ ထိုအပိုတွေကို စနစ်တကျ ပြုလုပ်ပေးပါလျှင် လွန်စွာ ဖတ်၍ကောင်းမည်။ ကျစ်ကျစ်လစ်လစ် နှင့် ချစ်စရာဖြစ်သွားမည်။ ပိဋကတ်သုံးပုံကို ထုံးလိုချေ၊ ရေလို နှောက်နေလောက်အောင် အချိန်ရသူများကား ပိဋကတွင် မိမိကြည့် လိုသောအချက်ကို ရုတ်တရက် ကြည့်နိုင်ကြ၏။ ဤသို့ အချိန်မရ သူများကား အစမှ အဆုံးတိုင်အောင် ကိုင်ရပေမည်။ ထိုတွင် စကား ရပ်တို့ အထပ်ထပ် ပါဝင်နေသဖြင့် ဆက်လက် မဖတ်နိုင်ကြတော့ ချေ။ သဒ္ဒါတရားနှင့် ထိန်းသိမ်းပြီး ကြိုးစားနေရခြင်းထက် သူ့ အလိုအလျောက် ဖတ်ချင်အောင် စီစဉ်ပေးလိုက်ခြင်းက သာ၍ မကောင်းပါလော၊ ယခုလက်ရှိ အခြေအနေမှာ ဖတ်ချင်လျက် ဖတ် မဖြစ်၍ လူတို့သည် ပိဋကတ်တော်နှင့် ဝေးကွာနေရခြင်းဖြစ်၏။ ပိဋက ဘာသာပြန်တို့ကို အရစ်ကျစနစ်ဖြင့် ဝယ်ယူထားသော်လည်း ဖတ်မဖြစ်သောကြောင့် အိမ်ဦးတွင် ကိုးကွယ်ထားကြရ၏။

မိမိသည် မိလိန္ဒပဉ္စာ အမေးအဖြေကို လည်းကောင်း၊ စွယ်စုံ ကျော်ထင် အမေးအဖြေကို လည်းကောင်း လူအများ လေ့လာနိုင် အောင် စီစဉ်ပေးခဲ့ပါသည်။ ယခု ဤနန်းစဉ်ပုစ္ဆာကို မိမိပို၍ နှစ်သက် ၏။ မိလိန္ဒပဉ္စာတွင် ဗာဟိရကထာ ပုဗ္ဗယောဂါဒိမှာ ယုတ္တိမရှိသော အချက်တို့ဖြင့် ပြည့်နှက်လျက်ရှိ၏။ ရှင်နာဂသေန၏ အကြောင်း မှာ ရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿနှင့် ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသတို့နှင့် ထူးမခြား ဖြစ် နေ၏။ ထိုကျမ်းတွင် ယင်းအခန်းကို အကယ်၍ ထုတ်ပယ်ပစ်လိုက် ပါက အတော် သန့်ရှင်းသွားနိုင်၏။ နန်းစဉ်ပုစ္ဆာတွင်လည်း ဤ နည်းနှင်နှင် ပါဝင်နေသော “သိင်္ဂီဆိုသည် ဆုံသည့်ရပ်” အစရှိသော အမေးအဖြေကို ထုတ်ပယ်ပစ်လိုက်ခြင်း ဖြစ်၏။

အလောင်းမင်းတရားကြီးသည် အစိတ်စိတ်အမြွှာမြွှာ ကွဲပြား

နေသော မြန်မာနိုင်ငံကို ကုန်းဘောင်လမ်းစဉ်ဖြင့် အပူတပြင်း ပြန်လည် ထူထောင်နေသူ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် သူ့အတွက် စည်းစိမ် ခံရန် အမြောက်အပင်းခံရန် အချိန်မရှိချေ။ အလောင်းမင်းတရားကြီး ဟူသော အမည်ပင် အသမ္ဘိန္ဒ ခတ္တိယ နွယ်စဉ် သာကီဝင်ဖြစ်ချင် ကြသော သားတော်အစဉ် မြေးတော်အညွန့် မြစ်တော်အဆက်တို့ ၏ ပညတ်ချက်သာ ဖြစ်မည်။ သူက ပဒေသရာဇ်တို့ကို ပေါင်းစု ထားသော ဧကရာဇ်သာ ဖြစ်၏။ ဧကရာဇ်ဟူသည် ယနေ့ ဝေါဟာရ ဖြင့် ပြည်ထောင်စုပင် ဖြစ်၏။ ကုန်းဘောင်ဆိုသည်မှာလည်း လုပ် သားပြည်သူ့ လမ်းစဉ်ပင် ဖြစ်နိုင်၏။ ဤအတွေးအခေါ်ကို သူ၏ နန်းစဉ်ပုစ္ဆာကပင် ထုတ်ဖော်ပေးခြင်း ဖြစ်၏။ အမေးတို့မှာ ရိုးသား ဖြောင့်မတ်၍ တိကျပြတ်သားကုန်၏။ “အာသဝေနအောက်ဆိုင်း ဘဒ္ဒသစ်ထော” ကဲ့သို့သော အဆောင်အယောင်တို့ မပါချေ။ ထို့ အတူ ဖြေဆိုသူခြင်းလည်း ကွာခြားမည်သာတည်း။ အမြောက် ကြိုက် သူနှင့် မြောက်တတ်သူ၊ အမြောက် မခံချင်သူနှင့် မမြောက်ချင်သူ သာ ကြုံဆုံပေလိမ့်မည်။ ။

သော်ဇင်

ပဋိညာဉ်

သက္ကရာဇ် ၁၁၁၅ ခုနှစ်၊ ပထမ ဝါဆိုလ အတွင်း
ကုန်းဘောင်ပြည် ရတနာသိင်္ခံမြို့တော် ထီး ကနက်ကို
တည်ရပ်မိလျှင်ပင် ပြည်တော်တည်စဉ်း မင်းတရားကြီး
သည် ဆရာတော်ကို လျှောက်ထားသည်ကား-

ဒကာတော် လျှောက်သည် ဆရာတော်-လူတို့တွင် ဖွား
သက္ကရာဇ် ဇာတာ အမှတ်အသား မရှိသောသားကို သူကောင်းသား
ပင် ဖြစ်သော်လည်း အမှတ်အသား အစွဲ မရှိသော အရိုင်းသား
ကျွန်သားဟူ၍ ထင်မှတ်သမုတ်ကြကုန်၏။ ရာဇဝင် သမိုင်း မော်ကွန်း
စသော ထားမြဲထုံးစံ အစဉ်မရှိသော မြို့ပြည်ရွာတို့ကိုလည်း ထီး
ဆောင်းမင်း နေပြည်တော်ပင် ဖြစ်သော်လည်း မြို့ကြမ်း ပြည်ကြမ်း
မင်းကြမ်းဟူ၍ သမုတ်ကြကုန်၏။ ဒကာတော်ပြည် ဒကာတော်
မြို့ကိုလည်း သမိုင်းမော်ကွန်း မထားပါလျှင် နောင် မထင်မရှား
လူသာမညတို့ ပြုမိပြုရာ ပြုလုပ်လေသည်ဟု သမုတ်လေတော့
မည်။ ရှေးသာသနာပြု ပြည်ထောင်မင်း ဧကရာဇ်တို့ မြို့ပြည်ရွာ
၌ ထုံးစံအစဉ်အတိုင်း မြို့သမိုင်း မော်ကွန်း သာသနာရောက် သာ
သနာပြု မင်းဆက် အမေးပုံ အရေးပုံတို့ကို အကုန်အစင် စီရင်တော်
မူပါကုန်-ဟု မဟာဒဏ် ဇေယျရန်အောင် အမိန့်တော်ပြန် လျှောက်
လာသည် ဖြစ်၍ ဆရာတော် အမိန့်ရှိသည်မှာ- “အရေးတော်ပုံမှာ

လောကဝတ် သက်သက် စစ်မှုအရာဖြစ်ခဲ့သည်။ ဆရာတော် မစီရင်
 ချင်ပါ။ သင့်ရာ ခိုင်းစေတော်မူပါတော့။ ကျန်သမျှတို့ကို ရှေးသူ
 ဟောင်းပညာရှိတို့ ထုံးစံအစဉ်အတိုင်း စီရင်တော်မူပါမည်” ဟု ဝန်ခံ
 ပြီးလျှင် ဝန်ခံသည့် အတိုင်း ကိုယ်တော်ရှိစဉ် မြို့သမိုင်း မော်ကွန်း
 နန်းစဉ် မင်းကျင့် ရာဇသတ် မင်းဆက် သာသနာဆက် ဆရာဆက်
 သံဃိက အဆုံးအဖြတ်တို့ကို စီရင်၍ ဆက်သွင်းမိ၏။ မင်းဆက်
 သမိုင်းနှင့် နန်းစဉ်မေးတမ်း ပုစ္ဆာ ခုနစ်ရာတို့ကို မသွင်းမိ၍ သက္ကရာဇ်
 ၁၁၂၈ ခု သားတော်ကြီး ဆင်ဖြူရှင် လက်ထက်မှ စာကိုယ်ကို သွင်း
 မိ၏။ အဖြေကို မသွင်းမိ၍ သက္ကရာဇ် ၁၁၃၀ ပြည့်နှစ်မှ အဖြေကို
 စီရင်သည်။

သိရီပုည၊ ဂုဏ်ခေတ္တကို၊ ဖော်ပြမယုတ်၊ စီရင်ချုပ်
 အံ့၊ သရုပ်ကျယ်စွာ၊ မြစ်လဟာနှင့်၊ မမာပုံချင့်၊ နှိုင်းသော်
 သင့်လိမ့်၊ မပွင့်သိပ်သည်း၊ ဝိနည်းသုတ္တန်၊ ကျမ်းရိုးပြန်
 သား၊ ချိန်မှန်ပရမတ်၊ ပိဋကတ်လည်း၊ လေ့မှတ် ကျမ်း
 ကျင်၊ ပုံပြင် နည်းနာ၊ အဖြာဖြာနှင့်၊ သဒ္ဒါ ဆန်းဂိုဏ်း၊
 ဖြတ်ပိုင်းယတိ၊ နေတ္ထိကလာပ်၊ စာစပ်ကျမ်းရိုး၊ စုဒ်မျိုး
 ပရိယာယ်၊ ကျဉ်းကျယ်ပိုက်ကျုံး၊ စက်နှင့် ရုံးသို့၊ နိဂုံး
 စုဏ္ဍိယ၊ ထုတ်ဖော်ပြလျက်၊ လောကတန်ဆာ၊ လူ့ဘာသာ
 လည်း၊ ရာဇဝင် သံပိုင်း၊ သမိုင်းမော်ကွန်း၊ သာခွန်းကဗျာ၊
 ဖတ်စာ ဓမ္မသတ်၊ လေ့မှတ်ဝတ္ထု၊ ရတုသာချင်း၊ ရဲတင်း
 တိတ္ထံ၊ လုံခြုံဗေဒင်၊ သိမြင်မင်းခမ်း၊ ကျင့်ရိုးလမ်းနှင့်၊
 ထုံးငြိမ်းဥပဒေ၊ ခွဲဝေစိတ်ဖြာ၊ အရာရာ၌၊ ငယ်ခါသတိ၊
 သွင်းယူမိ၍၊ သိရီခေါင်ထက်၊ ကျေးဇူးနက်သား၊ မိန့်ကြား
 ဒေသနာ၊ ပညတ်လာကို၊ တရာမယွင်း၊ နှလုံးသွင်း၍၊

ရှင်ချင်းတကာ၊ မြတ်သံဃာဝယ်၊ ထွန်းကယ်သော်တာ၊
 လပမာသို့၊ အညာတင်ထား၊ ထေရ်မြတ်ဖျားမှု၊ တရား
 မင်းကျော်၊ နတ်ရွာပျော်နောက်၊ ကျရောက် သက္ကရာဇ်၊
 ရောက်လစ် ထောင်ပေါ်၊ ရာကျော်သုံးဆယ်၊ ထိုနှစ်ဝယ်
 ဌ၊ ထွန်းကယ်ဆန်းစ၊ ဝါခေါင်လတွင်၊ နေကြဟိ၊ နှစ်
 ကြိမ်ဖိက၊ ပေါင်းရှိစုံစီ၊ လေးပါးညီ၍၊ ဒဠိ ထောက်တွယ်၊
 ပြုသည်ဝယ်၌၊ ပွင့်ကျယ်ရောင်ဝါ၊ နေစကြာလျှင်၊ ဒေဝါ
 သူရိန်၊ နတ်နှင့်ကြိမ်သို့၊ ဂုဏ်ရှိန်မလင်း၊ သတင်းမပျံ့၊
 ရနံ့မသွား၊ လွန်နွမ်းပါးလည်း၊ တရားသံဝေ၊ ချယူဖြေမှ၊
 စိတ်ကြေလန်းလန်း၊ ပွင့်သစ်ပန်းသို့၊ စွဲလမ်းသတိ၊ ထား
 လိုက်မိ၍၊ သိရိလှိုင်ပေါ်၊ ကျွန်းလုံးကျော်သား၊ နောင်တော်
 ဘုရင်၊ ဆင်ဖြူရှင်လျှင်၊ နန်းခွင်ရွှေအိမ်၊ စံတော်ချိန်၌၊
 ဆက်လိုက်ပုစ္ဆာ၊ နန်းစဉ်စာကို၊ နောင်လာသိသာ၊ မျိုး
 သကျတို့၊ ဆရာနည်းယူ၊ မှတ်လေဟူလျက်၊ ယုတ်ယူ
 ဖော်ပြ၊ ဖြေလိုက်ဟရှင်၊ သိခံညွန့်လူ၊ မွေးနံ့ကြူသား၊
 မဇ္ဈသက၊ သစ်ရုက္ခဝယ်၊ လိုတလုံခြုံ၊ ပန်းမျိုးစုံသို့၊ တူ
 ပုံနည်းနာ၊ အရာရာကို၊ ကြိုက်ရာစိတ်ဖြူ၊ စွဲလမ်းမှု၍၊
 ရှင်လူများလယ်၊ တင့်စမ္ပယ်လျက်၊ ပွင့်ကျယ်ရနံ့၊ ကျေးဇူး
 ပျံ့သည်၊ နံ့နံ့သိကြစေကုန်သောဝ်။

၁-အဘိဓမ္မသာ မြတ်သလော

ဒကာတော် လျှောက်သည် ဆရာတော်- ဝိနည်း
 ဒေသနာ၊ သုတ္တန်ဒေသနာ၊ အဘိဓမ္မာဒေသနာ ဤဒေသနာ
 သုံးရပ်သည် ဘုရားရှင် ရွှေနှုတ်တော်ထွက် ဘုရားရှင်

စကားတော်ချည်း ဖြစ်ပါလျက် အဘိဓမ္မာ ဒေသနာတော်
သာလျှင် လွန်မြတ်သော ပရမတ္ထ ဒေသနာတော်ဟူ၍
ဆရာတို့ ဟောတော်မူကြ၏။ ဘုရားရှင် စကားတော်ပင်
အယုတ် အလတ် အမြတ် ရှိသလော ဆရာတော်။

မေးတော်မူသည့် အချက်မှာ အနိမ့်ရှိလျှင် အမြင့်၊ အမြင့်
ရှိလျှင် အနိမ့်၊ အယုတ်ရှိလျှင် အမြတ်၊ အမြတ်ရှိလျှင် အယုတ်ရှိ
မြဲ ဓမ္မတာဖြစ်၍ အဘိဓမ္မာ ဒေသနာတော်သာလျှင် မြတ်၏ဆိုလျှင်
ဝိနည်း သုတ္တန် ဒေသနာသည် ဗျတိရေက နည်းအားဖြင့် ယုတ်ရာ
ရောက်သောကြောင့် မေးတော်မူသင့်လှပေသည်။ ဤအရာ၌ ဟီနာ
ဓမ္မာ၊ ပဏီတာဓမ္မာတို့ကဲ့သို့ အပါယ်လေးပါးသို့ ကျရောက်စေ
တတ်သော အကုသိုလ် အယုတ် တစ်ခု၊ နတ်ရွာသုဂတိသို့ သွား
ရောက်စေတတ်သော ကုသိုလ် အမြတ် တစ်ခုတို့ကဲ့သို့ ဆိုလိုသည်
မဟုတ်၊ ဝိနည်းဒေသနာ သုတ္တန်ဒေသနာတော်လည်း မြတ်၏။
ထိုဒေသနာ နှစ်ပါးထက်ပင် အဘိဓမ္မာ ဒေသနာတော် မြတ်၏ဟု
ဆိုလိုသည်။

ဥပမာဆိုသည်ကား- လက်ဝဲအမှုထမ်း၊ လက်ယာအမှုထမ်း
၂ ဦးလုံးပင် ကောင်းကြလျက် အမှုထမ်းဆောင်သော သူအပေါင်း
တို့တွင် ရဲဝံ့စွာ အာမခံ လွန်ကဲသောသူကို အမှုထမ်း ကောင်းသည်
ဟု ဆိုသကဲ့သို့ မှတ်ရမည်။

အဘိ အတိရေကော ဓမ္မော-အဘိဓမ္မော။

အဘိ အတိရေကော-သုတ္တန် ဝိနည်းတို့ထက် လွန်မြတ်
သော ဓမ္မော-တရားတည်း။ အဘိဓမ္မော-သုတ္တန် ဝိနည်းတို့ထက်
လွန်မြတ်သော တရား၊ ဤသို့ ဝစနတ္ထ ဆိုသည်ကို ထောက်၍
သုတ္တန် ဝိနည်းတို့ထက် လွန်မြတ်သော အနက် သဒ္ဒါ နာနာနယ

စသော နည်းတို့ရှိသည်ကို ထောက်၍ အဘိဓမ္မာကို အမြတ်ဟု ဆိုပါသည်။ သုတ္တန် ဝိနည်းတို့သည် ယုတ်သောကြောင့် အဘိဓမ္မာ ကို အမြတ်ဟု မဆို မှတ်တော်မူရမည်။

တစ်နည်းလည်း-သုတ္တန်ဒေသနာ ဝိနည်းဒေသနာတော် သည် ဒါန သီလတို့၏ အကြောင်း အကျိုးတို့ကို ပြဆိုခြင်း၊ ရှေး ရှေးသော ဘဝတို့၌ ဖြစ်ခဲ့ဖူးသည့် အနိမ့် အမြင့်၊ ဆင်းရဲ ချမ်းသာ တို့ကို ပြဆိုခြင်းမျှကိုသာလျှင် ဟောတော်မူသည်။ သုတ္တန်ဒေသနာ ဝိနည်းဒေသနာတော်သည်ကား သစ်ပင် သစ်ပွင့်နှင့် တူ၏။ အဘိ ဓမ္မာ ဒေသနာတော်သည်ကား ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓာတ်၊ သစ္စာ၊ ဣန္ဒြေ၊ အာရုံ၊ အာရမ္မဏိက၊ ရုပ်၊ နာမ် တရားတို့ကို ခွဲခြမ်း စိတ်ဖြာ စီစဉ်၍ ဟောတော်မူသောကြောင့် ထုပ်၍ ထားသော ဝတ္ထုကို ဖြေ ၍ ပြသကဲ့သို့ မိမိ ခန္ဓာကိုယ်၌ ရုပ် နာမ်အပေါင်း ပရမတ္ထ သဘော ကို နှလုံးသွင်းမိရာတွင် သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ၊ သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ဒုက္ခာ၊ သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနတ္တာ ဟူ၍ လက္ခဏာရေး သုံးပါးတို့ကို ရှုဆင်ခြင်သဖြင့် မဂ်ဖိုလ်ကို ရ၍ အကျွတ်တရား ရထိုက်သော သတ္တဝါတို့သည် ဝဋ်သုံးပါးမှ လွတ်၍ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြကုန် သည်ဖြစ်၍ အဘိဓမ္မာ ဒေသနာတော်သည် သစ်သီးနှင့် တူ၏။ သစ်ပင် သစ်ပွင့် သစ်သီး သုံးပါးတို့တွင်လည်း သစ်သီးသာလျှင် အမြတ် ဖြစ်သကဲ့သို့ အဘိဓမ္မာ ဒေသနာတော်သည်သာလျှင် ဝဋ် သုံးပါးမှ ထွက်မြောက်၍ အဆုံးစွန်ဖြစ်သောကြောင့် အဘိဓမ္မာ ဒေသနာတော်သည်သာလျှင် ဝိနည်း သုတ္တန်တို့ထက် လွန်မြတ်၏ ဟု ဟောတော်မူသည်။ ဝိနည်း သုတ္တန် ဒေသနာ ယုတ်၍ အဘိ ဓမ္မာ ဒေသနာတော်သည်သာ မြတ်သောကြောင့် ဟောတော်မူသည် မဟုတ်ဟု မှတ်တော်မူရမည်။

၂-နိဗ္ဗာန် အနိမ့်အမြင့်

ဒကာတော် လျှောက်သည် ဆရာတော် ဘုရားလောင်း သုံးပါးတို့ အရှည်-အတိုအားဖြင့် ပါရမီကို ဖြည့်ကြရ သဖြင့် ဘုရားဖြစ်၍ နိဗ္ဗာန် ယူတော်မူကြကုန်၏။ ပါရမီ အရှည်-အတို ဖြည့်ရသည့် အလိုက် နိဗ္ဗာန်လည်း အယုတ်၊ အလတ်၊ အမြတ်၊ အနိမ့်၊ အမြင့် ရှိရမည်လော ဆရာ တော်။

လောက ဓမ္မ နှစ်ပါးလုံးပင် အကြောင်း နိမ့်မြင့် ရှိလျှင် အကျိုး နိမ့်မြင့် ရှိမြဲဖြစ်၍ မေးတော်မူသင့်လှပေတော့သည်။ သူရင်းငှား သုံးယောက်တို့သည် အမှုသည် တစ်ဦးတည်းတွင် တစ်ယောက် မူကား တစ်လခန့်သာ ဝင်၍ အလုပ်လုပ်၏။ တစ်ယောက်မူကား နှစ်လခန့် ဝင်၍ လုပ်၏။ တစ်ယောက်မူကား လေးလခန့် ဝင်၍ လုပ်၏။ ယင်းသုံးယောက်တို့ကို ကိုယ်လုပ်ခ ပေးသောအခါ သုံး ဆယ်လျှင် သုံးဆယ်ချင်း၊ လေးဆယ်လျှင် လေးဆယ်ချင်း အလုပ်ခ ကို အတူတူပေးခဲ့၏။ အဘယ့်ကြောင့် အတူပေးလေသနည်း ဟူမူ ကား တစ်လ လုပ်သူကား မြန်ထက်သောကြောင့် အမှုကုန်တွင် သည်။ နှစ်လ လုပ်သူကား အရင်လူ တစ်လ လုပ်ခန့်သာ တွင် သည်။ လေးလ လုပ်သော သူသည်ကား အလယ်လူ နှစ်လ လုပ် ခန့်သာ တွင်သည်။ လများသော်လည်း လုပ်ရာ လုပ်ချက်ခြင်း အတူတူသာ ရှိလေသောကြောင့် အခကို အတူတူ ပေးလေသကဲ့ သို့ ထို့အတူ ပညာဓိက၊ သဒ္ဓါဓိက၊ ဝီရိယာဓိက ဘုရားလောင်း သုံးပါးတို့သည်လည်း ပညာ၊ သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ တရားသုံးပါးတို့သည် သူရင်းငှား သုံးယောက်ကဲ့သို့ အရှည် နိမ့်မြင့် ဖြစ်၍ ရှည်-တို ရှိ

ရခြင်းသည်လည်း ပုညသမ္ဘာရ ပါရမီဖြည့်ခြင်း ထူးသောကြောင့် ဖြစ်၏။ အကျိုး နိဗ္ဗာန်ရခြင်းသည်ကား နိမ့်-မြင့် မရှိ တူလေသည် ဟု မှတ်တော်မူရမည်။

တစ်နည်းလည်း နိဗ္ဗာန်တရားသည်ကား ငွေ တစ်ပိဿာ တန်သော ပတ္တမြားကျောက်နှင့် တူ၏။ ငွေ တစ်ပိဿာ တန်သော ပတ္တမြားကျောက်ကို ရွှေနှင့် ဝယ်လေသောသူသည် ဆယ်လေးစက် ရသော ရွှေ အကျပ်တစ်ဆယ် ပေး၍ ဝယ်လျှင် ရ၏။ ငွေနှင့် ဝယ် လိုသောသူကား ငွေ တစ်ပိဿာပေးလျှင် ရ၏။ ကြေးခဲမနှင့် ဝယ် လိုသောသူကား ကြေး တစ်ထောင်ပေးသော်လျှင် ရ၏။ လေးသင်္ချေ နှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း ပါရမီဖြည့်၍ အကျွတ်တရားကို ရသော ပညာ ဓိက ဘုရားရှင်၏ ပညာကို ရွှေစင် အကျပ်တစ်ဆယ်ကဲ့သို့ မှတ် ရမည်။ ရှစ်သင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း ပါရမီဖြည့်မှ အကျွတ်တရား ရသော သဒ္ဓါဓိက ဘုရားလောင်းတို့၏ ပါရမီ သဒ္ဓါကို ငွေ တစ် ပိဿာကဲ့သို့ မှတ်ရမည်။ တစ်ဆယ့်ခြောက် သင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း ပါရမီဖြည့်မှ ကျွတ်သော ဝိရိယာဓိက ဘုရားလောင်းတို့ ပါရမီ ဝိရိယကို ကြေးခဲမ တစ်ထောင်ကဲ့သို့ မှတ်ရမည်။ နိဗ္ဗာန်တရား ကိုကား ငွေ တစ်ပိဿာ တန်သော ပတ္တမြားကျောက်ကဲ့သို့ မှတ်ရ မည်။ ပညာ၊ သဒ္ဓါ၊ ဝိရိယ တရားသုံးရပ်တို့သည် အရည်မတူ နိမ့်-မြင့် ရှိလေသောကြောင့် ပါရမီဖြည့်ရသော အကြောင်း ရှည်- တို ရှိလေသည်။ အကျိုးရခြင်း နိဗ္ဗာန်သည်ကား တူ၏ဟု မှတ် တော်မူရမည်။

တစ်နည်းလည်း ပညာ တရားသည်ကား အမှုမှု အရာရာ တို့ကို ကျွမ်းကျင်လိမ္မာ၍ တိုင်းနိုင်ငံကို ကောင်းစွာ စီရင်တတ်သော အမတ်ကြီးနှင့် တူ၏။ သဒ္ဓါတရားသည်ကား သူတစ်ပါးတို့ ညွှန်း

ပြသည်ကို နှစ်သက်စွာ အရိုအသေ ခွဲဝေ စီရင်တတ်သော အမတ်ကြီးနှင့် တူ၏။ ဝီရိယ တရားသည်ကား ခွဲခြမ်း၍ သူတစ်ပါး ပေးသည့်အတိုင်း အမှုကို ကုန်လွယ်အောင် လုပ်ဆောင်တတ်သော အမတ်ကြီးနှင့် တူ၏။ ထိုအမတ်ကြီး သုံးယောက်တို့ကို မင်းဧကရာဇ် ချီးမြှောက်သောအခါ အရည်တူ အမတ်ကြီးတို့ကို ရာထူး၊ မြို့ရွာ၊ စည်းစိမ်ကို အတူ ပေးသကဲ့သို့ ပညာရှိ အမတ်တို့ကား စီရင်ရ၏။ ခွဲဝေသည့် အမတ်က ထိုသူထက် အမှုကျယ်သောကြောင့် သာ၍ ရကောင်း၏ဟု မဆိုသာ၊ ခွဲဝေသည့် အမတ်ထက်လည်း လုပ်ဆောင်ရသည့် အမတ် ပင်ပန်းသည်ဖြစ်၍ သာ၍ပင် ရကောင်း၏ဟု မဆိုသာ သကဲ့သို့ ပညာ၊ သဒ္ဒါ၊ ဝီရိယ တရားတို့သည်လည်း အရည်မတူ နိမ့်-မြင့် ရှိသောကြောင့် ပါရမီဖြည့်ခြင်း အကြောင်း ရှည်တို ရှိလျက် အကျိုး နိဗ္ဗာန်ရခြင်း မျှကြလေသည်ဟု မှတ်တော်မူရမည်။

၃-မျက်လုံးတော် ထုတ်လှူခြင်း

ဒကာတော် လျှောက်သည် ဆရာတော် ဘုရား အလောင်းတော်တို့ အသက်ကိုစွန့်၍ လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း အတွင်းတွင် အဖြစ် ငါးရာငါးဆယ် ပါရမီကို ဖြည့်တော်မူသည်ဟု ဟောတော်မူ၏။ “ဘုရားဆုကို အလိုတော်ရှိ၍ မျက်လုံးတော်ကို ထုတ်၍ လှူတော်မူသည်ကား မိုး၌ ကြယ်သော်ကား နည်းသေး၏။ ငါ၏ မျက်လုံးတော်သည်ကား ထိုကြယ် အပေါင်းထက်ပင် များသေး၏” ဟု ဟောတော်မူသည်။ ငါးရာငါးဆယ် အဖြစ်၌လည်း

အဖြစ်တိုင်းပင် မျက်လုံးတော်ကို မလှူ။ အဖြစ်တိုင်းပင် လှူသော်လည်း တစ်ထောင့်တစ်ရာသာ ရှိတန်ရာ၏။ ဤ ဒေသနာတော် နှစ်ရပ်သည် တစ်ပါးပါး မမှန်ပါသလော၊ ဘုရားသော်လည်း ဤအတိုင်း မဟောပါသလော၊ သိ သာအောင် အမိန့်ရှိပါ ဆရာတော်။

ဒေသနာတော် နှစ်ရပ်ကို ထောက်လျှင် မေးသင့်လှတော့ သည် ဖြစ်ပေသည်။ ဘုရားအလောင်းတော်သည် ဒီပင်္ကရာ ဘုရား ရှင် လက်ထက်တော်၌ သုမေဓာ ရသေ့အစ ဝေဿန္တရာမင်းကြီး အဆုံးတိုင်အောင် ကမ္ဘာ အသင်္ချေကို ရေတွက်လျှင် လေးအသင်္ချေ နှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း ရှိ၏။ ဤလေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း အတွင်းတွင်လည်း နိမ့်တုံ-မြင့်တုံ၊ ယုတ်တုံ-မြတ်တုံအားဖြင့် ဘဝ ကြီး-ငယ်တို့၌ ဖြစ်လေသည့် အဖြစ်ကို မည်မျှ မည်ရွေ့ မရေတွက် နိုင်။ ဘုရားအဖြစ်ကို အလိုရှိ၍ ပါရမီကို ဖြည့်သော အဖြစ်ကား- 'အပုဆက္ကေသုဇာတက သတေသုပရိစိတာ' ဟု ကျမ်းဂန်ဆိုသော ကြောင့် ငါးရာငါးဆယ် ပါရမီ ဝိသေသဖြည့်သော ဘဝဟူ၍ ဟော တော်မူသည့် ဒေသနာတော်လည်း မှန်၏။ ဘုရားဆုကို အလိုတော် ရှိသောကြောင့် အလှူခံလာသော သူတို့အား ငါ မျက်လုံးတော်တို့ ကို ထုတ်၍ လှူတော်မူသည်ဟု ဟောတော်မူခြင်းသည်ကား- 'စေ တာရကာနိ ပရာဇေတွာ ဒိန္နော' စသည်ဖြင့် မိုးမှာ ကြယ်တို့ကို ရှုံးစေ၍ ငါလှူသော မျက်လုံးတော်ကား များလေ၏ဟု ဟောတော် မူသောကြောင့်လည်း မှန်၏။ ဤဒေသနာတော် နှစ်ပါးသည် ဘုရား ကိုယ်တော်တိုင် ဟောတော်မူသော ဒေသနာတော်ချည်းဟု မှတ် တော်မူရမည်။

မှတ်တော်မူရမည့် အကြောင်းကို ပြပေဦးအံ့။ ဘုရားအလောင်း

တော် သီဝလိမင်း ဖြစ်တော်မူသောအခါ ဘုရားဆုကို တောင်းတော်မူလျက် သက်ရှိ သက်မဲ့ များစွာတို့ကို အလှူကြီး ပေးတော်မူရသော်လည်း ရောင့်ရဲ တင်းတိမ်တော် မမူသောကြောင့် နေ မိုးသောက်ထ အခါ၌ ဤသို့ ကြံတော်မူ၏။ ‘အကယ်၍ ငါ၏ ခြေ လက်တို့ကို အလှူခံလာအံ့၊ ဆင်ထားအပ်သော ရတနာတို့နှင့်တကွ ဖြတ်၍ လှူတော့အံ့၊ အကယ်၍ ငါ၏ မျက်လုံးတော်ကို အလှူခံလာအံ့၊ နှစ်ဘက်သော မျက်လုံးတို့ကို ယခုပင် ထုတ်၍ လှူအံ့၊ အကယ်၍ ဦးခေါင်းတော်ကို အလိုရှိ၍ အလှူခံလာအံ့၊ ရတနာ ဦးသျှောင်ကျင်နှင့်တကွ ငါ၏ ဦးခေါင်းကို ယခုပင် ဖြတ်၍ လှူတော့အံ့၊ အကယ်၍ ငါ၏ နှလုံး သည်းပွတ်ကို အလိုရှိ၍ အလှူခံလာအံ့၊ ယခုပင် ထုတ်၍ လှူတော့အံ့၊ အကယ်၍ ငါ၏ ကိုယ်တစ်ခြမ်းကို အလိုရှိ၍ အလှူခံလာအံ့၊ ယခုပင် ကိုယ်တစ်ခြမ်းကို ခွဲ၍ လှူတော့အံ့’ ဤသို့ စသည်ဖြင့် မိမိ အသက်တော်ကို တံတွေးပေါက်ခန့်မျှ မှတ်တော် မမူ၊ သဗ္ဗညုတ ဘုရားဆုကိုသာ အလိုရှိ၍ အလှူပေးလိုသော အကြံတော် ရှိသည်ကို သိကြားမင်း သိလေလျှင် ကိုယ်တစ်ခြမ်းသာ ရှိသော ပုဏ္ဏားအယောင် ဖန်ဆင်း၍ တောင်ဝှေး လက်စွဲလျက် လာ၍ ရောက်လာလျှင် “အရှင်မင်းကြီး အကျွန်ုပ်၌ ကိုယ်တစ်ခြမ်းသာ ရှိ၍ ကိုယ်တစ်ခြမ်း အလိုရှိပါသည်” ဟု ဆို၍ အလှူခံလေ၏။ ထိုသို့ခံလျှင် အလွန် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ လှူအံ့ဟု ဝန်ခံပြီးလျှင် ငါ့အား ကိုယ်တစ်ခြမ်းကို ခွဲတတ်သောသူတို့ ရလိုပါ၏ဟု နှလုံးတော် ထားလျှင်ပင် ဘီလူး နှစ်ယောက်တို့သည် လွှနှင့် ခွဲအံ့ဟု လာ၍ ရောက်လျှင် သဗ္ဗညုတ ဘုရားဆုကို ပန်တော်မူ၍ ဘီလူး နှစ်ယောက်တို့ကို လွှနှင့် ခွဲစေ၍ လှူတော်မူသည်။

ထိုသို့ လှူတော်မူသောနေ့၌ အလှူခံ ပုဏ္ဏား မရောက်မီ

ငါ၏ ကိုယ်တစ်ခြမ်းကို လှူလိုသည်ဟု အကြိမ်ကြိမ် အာဝဇ္ဇန်းဇော ဖြစ်ရောက်၍ ဆင်ခြင်တော်မူသော မဟာကုသိုလ်ဇော စေတနာ သည် မည်၍ မည်မျှဟု မပိုင်းမခြားနိုင်။ လူတို့ စိတ်သည် လက် ဖျစ်တစ်တွက်ခန့် ကာလအတွင်း ကုဋေ တစ်သိန်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသောကြောင့် မရေတွက်နိုင်။ သို့ဖြစ်၍ မလှူမီ ဖြစ်သည့် မဟာ ကုသိုလ် ပုဗ္ဗ စေတနာ၊ လှူစဉ် ဖြစ်သော မဟာကုသိုလ် မုဉ္ဇ စေတနာ၊ လှူပြီးသည့်နောက် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာရှိခြင်း တည်းဟူ သော မဟာကုသိုလ် ပရ စေတနာ ဤသုံးတန်သော စေတနာတို့ သည် ကိုယ်တော် တစ်ခြမ်းကို လွှဲနှင့် ခွဲ၍ လှူသော ဇော စေတနာ ချည်း ဖြစ်သည်ဟု ဟောတော်မူသည်။

တစ်နည်းလည်း- သူဆင်းရဲတို့ ပါရမီဖြည့်ခြင်းသည်ကား ပျဉ်းကော လောင်းစပ်နှင့် ကုန်ကူးသွားသော သူနှင့်တူ၏။ ရေမြေ ကို အစိုးရသော သာသနာ့ ဒါယကာတော် မင်းဧကရာဇ်တို့ ပါရမီ တော်ကို ဖြည့်ရခြင်းသည်ကား သင်္ဘောနှင့် ကုန်ကူးသွားသော သူ နှင့် တူ၏။ အဘယ်ကြောင့် သင်္ဘောနှင့် ကုန်ကူးသွားသည်နှင့် တူလေသနည်း ဟူမူကား- ဧကရာဇ် မင်းမြတ်တို့သည် မြေပေါ် ရေပေါ် ရှိသမျှသော သက်ရှိ-သက်မဲ့ သတ္တဝါအပေါင်းတို့ကို ကိုယ့် အသက် စည်းစိမ်နှင့်တကွ အစိုးရအာဏာပိုင်ဖြစ်၍ အလိုရှိတိုင်း စီရင်ပိုင်လေသောကြောင့် ထိုမင်းကို အသက်စည်းစိမ် ဦးလည် သခင် အရှင်ဟူ၍ ဝေါဟာရအားဖြင့် အရှင် မည်လေသည်။ ထို့ ကြောင့် အသက် ဒါနကို မင်းမှသော်သာလျှင် ပေးနိုင်ရာ၏ဟု ရှေး ဆရာတို့ စပ်ဆိုတော်မူကုန်သည်။

ဆရာကျော်တို့ စပ်ဆိုတော်မူကြသည်နှင့် အညီလည်း သာ သနာပြု ဧကရာဇ်ဖြစ်သော မင်းမြတ်တို့သည် အသက် ဒါနကို

ပေးလိုသောကြောင့် ငါ့တိုင်း နိုင်ငံတော်အတွင်း၌ ကျေးရွာမြို့သား တို့ အစဉ်အလာ ဘာသာသုံးစွဲ ပြုကြသည်တို့ကို မြစ်တားတော် မူကြလျှင် ကျွဲနွား၊ ဆိတ်၊ ကြက်၊ ဝက် စသော သတ္တဝါတို့ကို မသတ်စေနှင့်။ ရဲလောင်း၊ အိုင်အင်း၊ လေး၊ မြုံး၊ ပိုက်ကွန်၊ ညောင့် တို့ကို ဖျက်ဆီး ဆုတ်နုတ်ရမည်။ သွေးစိမ်း သားစိမ်းတို့ကို မမြင် စေနှင့်ဟူ၍ မောင်းကြေးနင်း ခတ်စေလျှင် အမိန့်တော် အာဏာတော် ကို မဆုံးပုံ၊ ကြည့်ရှောင် နေရသောကြောင့် ဇီဝိတဒါန အသက် အလှူ ပေးခြင်းသည် ဧကရာဇ် မင်းမြတ်တို့ မည်၏။ တစ်ကိုယ်လုံးကို အသက်သာ ပြဋ္ဌာန်းသောကြောင့် အသက်အလှူလည်း မည်၏။

ထိုမင်းအာဏာနှင့် အိုင်အင်း တစ်ခုကိုပင် လွှတ်ထိုက်သော် လည်း ထိုအိုင်အင်း၌ရှိသော ဖား၊ ငါး အစရှိသော သတ္တဝါအပေါင်း တို့သည် မရေတွက်နိုင်။ ထိုသို့ မရေတွက်နိုင်သော သတ္တဝါ တစ်ခု တစ်ခု၌လည်း မျက်စိနှစ်လုံးစီ ရှိလေသောကြောင့် မျက်စိပေါင်း လည်း မရေတွက်နိုင်။ ထိုမျက်စိအပေါင်းကိုပင် အလှူပေးခြင်းသည် ဧကရာဇ်မင်းတို့၏ မျက်စိမည်သောကြောင့် “ဘုရားဆုကို အလို ရှိတော်မူ၍ ငါ မျက်လုံးတော်ကို လှူသည်ကား မိုးမှာ ကြယ်သော် မှ နည်းသေး၏။ ထို့ထက်ပင် ငါ၏ မျက်လုံးတော်သည် များလေ ၏” ဟု ဟောတော်မူသည်။

တစ်ကြောင်းလည်း ဘုရားအလောင်းတော် သမင်မင်းဇာစ် ဖြစ်တော်မူသောအခါ သမင်တကာတို့ ကိုယ်စား အသေခံတော်မူ သည်။ မျောက်မင်းဇာစ် ဖြစ်တော်မူသောအခါလည်း မျောက်တကာ တို့ ကိုယ်စား အသေခံတော်မူသည်။ ထိုအခါ လွတ်လေသမျှသော သမင် မျောက်တို့၏ နား၊ နှာခေါင်း၊ မျက်စိ၊ ခြေ၊ လက်၊ ဦးခေါင်း၊

နှလုံး သည်းပွတ် အပေါင်းတို့သည် အလောင်းတော်၏ အလှူချည်း ပင် ဖြစ်လေတော့သည်။

ဥပမာကား မည်သည့် မင်းသည် မည်သည့် မြို့ကို တိုက်၍ ရ၏ဆိုလျှင် ထိုမင်း တိုက်၍ ရသည်မဟုတ်၊ ရဲမက် လက်နက်ကိုင် သားတို့ တိုက်၍ ရသည်။ ထိုမင်း၏ ဘုန်းအာဏာသည် ရဲမက် တို့၌ တည်သောကြောင့် ထိုမင်း တိုက်၍ ရ၏ဟု ဆိုပိုင်လေသကဲ့ သို့ ဖြစ်သည်။

ထိုမင်းသည်လည်း ထိုမြို့ပြည်တို့ကို ရလျှင် ချမ်းသာစွာ အသက်၏ အန္တရာယ်ကို မပြုဘဲ လွတ်လေသည်။ ထိုသို့ လွတ် သောသူတို့၏ အသွေး အသား၊ နား၊ နှာခေါင်း၊ မျက်စိ၊ နှလုံး သည်းပွတ်တို့ကို ထိုမင်း၏ အလှူချည်းသာ ဖြစ်သောကြောင့်လည်း “ငါ့ဘုန်း ငါ့ကံ ငါ့ကိုမှီ၍ချည်း လွတ်ကြလေသည်ဖြစ်၍ ငါ၏ အလှူချည်း မည်ကုန်၏” ဟု ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ရှိရမည်ဟု ကျမ်းဂန် လာသည့်အတိုင်း ပညာရှိတို့ ထုံးဥပဒေသ နည်းကိုယူ ၍-

ကုန်းဘောင် မင်းတရားကြီးသည် ၁၁၁၇ ခုနှစ် “ငါ့တိုင်း ငါ့နိုင်ငံအတွင်းတွင် ငါ့ဘုန်းတော်ကို မှီ၍ ငါ့ကျေးဇူး သစ္စာခံ ကျွန်တော်မျိုး မြို့ရွာ စီရင်ကြသော သူကြီး ဖော်ဘွား၊ မြို့စား အမတ်၊ မြေတိုင်း စာချီ မြို့ကျေးရွာနေ ကျွန်တော်မျိုးအပေါင်းတို့ ထန်းရည်၊ အရက်၊ ခေါင်ရည်၊ ကဇော်၊ လှော်စာ စသည်တို့ကို မဖော် မလုပ် မသောက်မစားစေနှင့်။ အစဉ် ထုံးစံရှိသော ကျွဲ၊ နွား၊ ကြက်၊ ဝက် တို့ကို သတ်၍ နတ်၊ စုန်းတို့ကို တင်ခြင်း ပသခြင်းတို့ကို မပြုစေ နှင့်။ ကုလား ပသိတို့သည်လည်း လည်ကို လှီး၍ သွေးခံခြင်း အလေ့ကို မပြုစေနှင့်။ သားတို့ကိုလည်း သတ်ဖြတ်၍ သားထိုး

သည် အမှုကို ပြု၍ အမဲဈေး တည်ခင်း ရောင်းချခြင်းကို မပြုစေ
နှင့်” ဟု အရပ်ရပ်တို့ကို အမိန့်တော် ပေးအပ်ခြင်းသည်လည်း
ဇီဝိတ အလှူတော်ပင် ဖြစ်လေသည်ဟု မှတ်ရမည်။

၄-သာသနာကို လှူသလော

ဒကာတော် လျှောက်သည် ဆရာတော် ဆွမ်း သင်္ကန်း၊
ကျောင်း၊ ဆေး ပစ္စည်းတို့ကို ဒကာတော်တို့က လှူသော
ကြောင့် ဆရာတော်တို့က ပစ္စည်း ဒါယကာ ခေါ်သည်
မှာ သိသာပါ၏။ ဧကရာဇ်မင်းတို့ကို သာသနာ့ ဒါယကာ
ခေါ်သည်မှာ ဧကရာဇ်မင်းတို့က သာသနာတော်ကို လှူ
သလော၊ မင်းဧကရာဇ်တို့က လှူမှပင် ဆရာတော်တို့မှာ
သာသနာ ရှိပါသလော၊ ဆရာတော် သိသာအောင် အမိန့်
ရှိတော်မူပါ။

ဆွမ်း သင်္ကန်း စသော ပစ္စည်းတို့ကို လှူသောကြောင့် ပစ္စည်း
ဒါယကာ ခေါ်သည်ကို ထောက်၍ အမေးတော် ရှိသည်မှာ ရှိသင့်
မေးသင့်လှပါသည်။ ဒကာတော်တို့က ပစ္စည်းထောက်၍ သာမဏေ
ပဉ္စင်း ခံကြသည်ကိုလည်း သာမဏေပဉ္စင်း ဒါယကာဟုပင် သံသရာ
ကို ရည်မှတ်၍ ပစ္စည်းတို့ကို စွန့်လှူပေးသည်ကို အစွဲပြု၍ ခေါ်ရ
မည်ဟု ဘုရားရှင် ပညတ်တော်မူပါသည်။ သာသနာကို ပစ္စည်း
လေးပါးတို့ဖြင့် ချီးမြှင့်ထောက်ပံ့သည်ကိုလည်း သာသနာ ဒါယကာ
တော် ဟူ၍လည်း ဘုရားရှင် ပညတ်တော်မူပါသည်။ မဟာဓမ္မရာဇ်
ဖြစ်သော သာသန ဒါယကာတော်။

တစ်နည်းလည်း “ဒဒါတိတိ ဒါယကော” ဟု ဝစနတ္ထ ပြု

ရမည်။ ယောပုဂ္ဂလော၊ အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ပစ္စယာနဉ္စ၊ ပစ္စည်း
 ဝတ္ထုကို လည်းကောင်း။ ဟတ္တကမ္မဉ္စ၊ လက်အမှုကို လည်းကောင်း။
 အာဏာဉ္စ၊ အာဏာကို လည်းကောင်း။ ဒဒါတိ၊ ပေးလှူ ထောက်ပံ့
 တတ်၏။ ဣတိတသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ သောပုဂ္ဂလော၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်။
 ဒါယကော၊ ဒါယကာမည်၏။ ဤဝိဂြိုဟ် ဝစနတ္ထ အရမှာ ပစ္စည်း
 လေးပါးတို့ကို လည်းကောင်း၊ လက်မှုအလုပ်ကို လည်းကောင်း၊
 အာဏာအမိန့်ကို လည်းကောင်း၊ ပေးတတ် ထောက်ပံ့တတ်လေ
 သောကြောင့် သာသန ဒါယကာတော် မည်ပါသည်။

တစ်နည်း- “သာသနော ဒါယကော သာသန ဒါယကော”
 ဟု တပျုရိသ်သမာသ် ပြုရာ၏။ သာသနော-သာသနကမ္မေ၊ သာ
 သနာတော် အမှု၌။ ဒါယကော၊ ပေးတတ်သည်တည်း။ သာသန
 ဒါယကော၊ သာသနာတော် အမှု၌ ဆွမ်း စသော ပစ္စည်း၊ လက်မှု၊
 အာဏာကို ပေးတတ်သည်။ အရကား-သာသနာတော်၌ ကြည်
 ညိုသော သာသန ဒါယကာတော် ဧကရာဇ်မင်းမြတ်ကို ရ၏။

သက်သေ ပြကြောင်းကား-ဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုတော်မူ
 ပြီးနောက် လေးလမြောက်၌ ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဝေဘာရတောင် စရည်း
 ပင် ရောက်ရာ လှိုင်၏အနီး ရတနာမဏ္ဍပ်၌ ရှင်မဟာကဿပ အမျိုး
 ရှိသော ရဟန္တာ ငါးရာ သင်္ဂါယနာ တင်မည် ပြုရာတွင် ဧကရာဇ်
 မင်းတို့၏ အာဏာကို ရမှသာ သာသနာတော် အမှုကို ဆောင်နိုင်
 မည်ဟု ရှင်မဟာကဿပ မထေရ်က “အဇာတသတ်မင်းထံ အာဏာ
 ရစေခြင်းငှာ ရပ်ချေ” ဟု ရဟန္တာတို့ကို စေတော်မူ၍ ရပ်စေလျှင်
 “သာဓု ဘန္တေ ဝိဿဋ္ဌာ ကရောထ၊ မယံ အာဏာစက္ကံ တုမှာကံ
 ဓမ္မစက္ကံ ဟောတု” စသည်ဖြင့် အဇာတသတ်မင်းကြီးက ပြန်၍
 လျှောက်သည်။

အဓိပ္ပာယ်ကား “အရှင်ဘုရားတို့ လွတ်လွတ် ပြုတော်မူပါကုန်၊ ဒကာတော်၏ အာဏာသည် အရှင်ဘုရားတို့ အာဏာဖြစ်စေကုန်” ဟု အဇာတသတ်မင်းကြီးက သံဃာတော် ငါးရာတို့ကို အစိုးပိုင် အာဏာကို လှူလိုက်၍ ထိုအာဏာကို အမှီပြု၍ ရဟန္တာငါးရာတို့ ခုနစ်လပတ်လုံး ပထမ သင်္ဂါယနာ တင်တော်မူကုန်သည်။

ထိုနောက် တစ်ဖန် မဟာသံဃိက ဆရာတို့၏ အနွယ်ဖြစ်သော မဟာဝဇ္ဇီတိုင်းသား ရဟန်းများတို့သည် ဆယ်ပါးသော ဝတ္ထုတို့ကိုပြု၍ ဂုဠဝေဿန္တရ ဂုဠဝိနယ ဂါရယု ပါဠိတို့ကိုလည်း စီရင်၍ စင်ကြယ်ခြင်း မရှိ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ တရားတို့သည် ထင်ရှားဖြစ်ပြန်သည်ကို အကြောင်းပြု၍ သဗ္ဗညု အထွတ် သုံးလူနတ်သည် ပြည်မြတ် နိဗ္ဗာန် စံတော်မူသည်မှ ကာလ မကြာမီ နှစ်ကာလ၌ ကာလာသောကမင်းကို အမှီပြု၍ အရှင်မဟာယသ အမှူးရှိသော ရဟန္တာမြတ် ခုနစ်ရာတို့သည် မဟာသံဃိက အနွယ်အစုဖြစ်သော ကျမ်းပြုစာပြု လုပ်ကုန်သော ထိုရှင်ယုတ်တို့ကို နှင်ထုတ်လိုက်ပြီးမှ ကာလာသောကမင်းကြီး အာဏာကို အမှီပြု၍ ရှစ်လတိုင်တိုင် ဒုတိယသင်္ဂါယနာ တင်တော်မူကြကုန်သည်။

တစ်ဖန် ထို့နောက် သူတော်ကောင်းဟု ဝန်ခံကုန်သော သာသနာတော်မှ အပ အည အယူရှိကုန်သော ဒိဋ္ဌိ ခြောက်သောင်းတို့သည် ရှင်ကောင်းယောင် ပြုကုန်လျက် သာသနာတော် ဖျက်ခြင်းကို အကြောင်းပြု၍ သုံးလူမှန်ကင်း တရားမင်း ဘုရားသည် အကြွင်း မရှိ အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန ဓာတ်ဖြင့် ပြည်မြတ် နိဗ္ဗာန် စံတော်မူသည်မှ နှစ်ရာတစ်ဆယ် စွန်းဝယ် ရှစ်နှစ် ဖြစ်လတ်သောခါ သီရိဓမ္မာသောကမင်းကို အမှီပြု၍ အရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ မထေရ် အမှူးရှိသော ရဟန္တာမြတ် တစ်ထောင်တို့သည် သီလ သမာဓိ ရှိ

ယောင် ဆောင်ကြကုန်လျက် သာသနာမှ အပ အယူရှိကြကုန်သော ဒိဋ္ဌိ ခြောက်သောင်းတို့ကို လူထွက်စေပြီးမှ တတိယ သင်္ဂါယနာ ကိုးလတိုင်တိုင် တင်တော်မူကြလေကုန်သည်။

သင်္ဂါယနာ တင်၏ဟု ဆိုသည်ကား-လေးဆယ့်ငါးဝါတို့ ပတ်လုံး ဘုရားဟောတော်မူသော ဝိနည်း၊ သုတ္တန်၊ အဘိဓမ္မာ ပိဋကတ် သုံးပုံတို့ကို စစ်ကြောပြီးလျှင် ဤတရား ဘုရားဟောဖြစ် သည်။ ဤတရားမှ တစ်ပါး ဗာဟိရ ပါဠိ ဖြစ်သည်ဟု ရဟန္တာ အပေါင်းတို့ ဝိုင်း၍ ရွတ်ဖတ်တော်မူသည်ကို သင်္ဂါယနာ တင်တော် မူသည်ဟု ဆိုသည်။

ထိုမင်းသုံးပါးတို့၏ အာဏာတော် ပေးသည်ကို ထောက်၍ “သာသနတ္ထာယ အာဏံ ဒါယကောတိ သာသန ဒါယကော” ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုရမည်။ ယောရာဇာ၊ အကြင်မင်းသည်။ သာသနတ္ထာယ၊ သာသနာ ပြုခြင်းငှာ။ အာဏံ၊ အာဏာကို။ ဒါယကော၊ ပေးသည် တည်း။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ သောရာဇာ၊ ထိုမင်းသည်။ သာသန ဒါယကော၊ သာသန ဒါယကာ မည်၏။ (မဇ္ဈေလောပ တပျရိသ်)။

ဤဝစနတ္ထကို ထောက်၍ သာသနာတော်ကို ပြုခြင်းငှာ အားပေးတော်မူသောကြောင့် သာသနာ့ ဒါယကာတော် ဆိုသည် ဟု မှတ်တော်မူရမည်။ ရေ မြေကို အစိုးရသည့် ဧကရာဇ်ဖြစ်၍ အာဏာရဟာ ထိုက်၏။ သာသနာရေးကို မကျွမ်း မလိမ္မာသော ကြောင့် အခွင့်မပြု၊ အာဏာကိုလည်း သာသနာမှ အလိုငှာ မထား ဘဲနှင့် သာသနာ့ ဒါယကာတော် ခေါ်ရခြင်းသည်ကား ဖန်ခါးသီးနု ကို ကြစု ခေါ်သကဲ့သို့သာ မှတ်တော်မူရမည်။ ဧကရာဇ်မင်းတို့က လှူမှပင် ဆရာတို့မှာ သာသနာ ရှိပါသလော ဟူသော အမေးတော် မှာ မင်းဧကရာဇ်တို့က တရားနှင့်အညီ သာသနာပြု ဆရာတို့ စီရင်

သမျှ ငါ့အာဏာ ငါ့အစီရင်သာ ဖြစ်စေရမည်ဟု မင်းဧကရာဇ်တို့
က အာဏာကို လှူမှပင် သာသနာကို စီရင်နိုင်သည်ဟု မှတ်တော်
မူရမည်။

၅-သာသနာ ဆိုသည် အဘယ်နည်း

ဒကာတော် လျှောက်သည် ဆရာတော် သာသနာ
ဆိုသည် အဘယ်နည်း။ ဆုံးမတတ်သလော၊ ဆုံးမအပ်
သလော၊ ဆုံးမကြောင်း ဖြစ်သလော သိသာအောင် အမိန့်
ရှိတော်မူပါ။

သဒ္ဒါ အလိုအားဖြင့် ဆုံးမတတ်သည်လည်း သာသနာ မည်
၏။ ဆုံးမအပ်သည်လည်း သာသနာ မည်၏။ ဆုံးမကြောင်းသည်
လည်း သာသနာ မည်၏။

“သာသတိ အနုသာသတီတိ-သာသနံ” သာသတိ အနုသာ
သတိ၊ အစဉ်အားဖြင့် ဆုံးမတတ်၏။ ဣတိတသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။
သာသနံ၊ သာသနာ မည်၏။ သာသနံ၊ ဆုံးမတတ်သည်။ ဤ
ဝစနတ္ထ အရကား ဆုံးမတတ်သောသူသည် သာသနာ မည်၏။

“သာသိတဗ္ဗန္တိ-သာသနံ” သာသိတဗ္ဗံ၊ ဆုံးမအပ်၏။ ဣတိ
တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သာသနံ၊ ၏။ သာသနံ၊ ဆုံးမအပ်သည်။ ဤ
ဝစနတ္ထ အရကား တရား မရသေးသော ဆုံးမအပ်သောသူ အပေါင်း
သည် သာသနာ မည်၏။

“သာသတိ ဧတာယာတိ-သာသနံ” ဧတာယ ဗုဒ္ဓဝစနာယ၊
ထိုဘုရားရှင် စကားတော်ဖြစ်သော ပိဋကတ် သုံးပုံဖြင့်။ သတ္ထေ၊
သတ္တဝါတို့ကို။ သာသတိ၊ ဆုံးမတတ်၏။ ဣတိတသ္မာ၊ ထိုသို့

ဆုံးမကြောင်းဖြစ်သော သတ္တိကြောင့်။ တံဗုဒ္ဓဝစနံ၊ ထိုဘုရား စကား
တော်ဖြစ်သော ပိဋကတ် သုံးပုံသည်။ သာသနံ၊ ၏။ သာသနံ၊
ဆုံးမကြောင်း။ ဤဝစနတ္ထ အရကား ဆုံးမကြောင်းဖြစ်သော ဘုရား
ရှင် စကားတော်ဟု ဆိုအပ်သော ပိဋကတ် သုံးပုံကိုသာလျှင် “တေ
ပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ ပရိယတ္တိ သဒ္ဓမ္မောနာမ” ဟု ကျမ်းဂန် လာသည်
နှင့်အညီ ပရိယတ္တိ သာသနာဟူ၍ မှတ်တော်မူရမည်။

ပရိယတ္တိ သာသနာ၊ ပဋိပတ္တိ သာသနာ၊ ပဋိဝေဓ သာသနာ
ဟူ၍ သာသနာ သုံးပါးရှိရာတွင် ပရိယတ္တိ သာသနာကို ဆုံးမကြောင်း
ပိဋကတ် သုံးပုံဟူ၍ သိရပြီ။

ပဋိပတ္တိ သာသနာ၊ ပဋိဝေဓ သာသနာတော်တို့သည် အဘယ်
သို့ ဆုံးမကြောင်း ဖြစ်ပါသနည်းဟု ဆိုလျှင်- “သာသတိ ဧတာ
ယာတိ=သာသနံ”၊ ဧတာယ၊ ထိုစာရိတ္တ ဝါရိတ္တသီလ အဖြစ်ဖြင့်။
အတ္တသန္တာနေ၊ မိမိကိုယ်၌ ထင်ရှားဖြစ်ကုန်သော။ ကိလေသေ၊
ကိလေသာတို့ကို။ သာသတိ၊ ဆုံးမတတ်၏။ ဣတိတဿ၊ ထိုသို့
ဆုံးမကြောင်းဖြစ်သော သတ္တိကြောင့်။ တံ၊ စာရိတ္တ ဝါရိတ္တ သိက္ခာ
ပဒ သမူဟံ၊ ထိုစာရိတ္တ ဝါရိတ္တ သိက္ခာပုဒ်အပေါင်းသည်။ သာသနံ၊
၏။ သာသနံ၊ မိမိကိုယ်၌ ထင်ရှားရှိသော လောဘ အစရှိသော
ကိလေသာတို့ကို ဆုံးမကြောင်း။ ဤဝစနတ္ထဖြင့်ကား တေရသ
ဓုတင်္ဂါနိ၊ စုဒ္ဓသ ခန္ဓကဝတ္တာနိ၊ ဒွေအသီတိ မဟာဝတ္တာနိ ပဋိပတ္တိ
သဒ္ဓမ္မောနာမ ဟူသော ပါဠိနှင့် အညီ ရဟန်းပဋ္ဌင်း သာမဏေတို့
ကျင့်ရာသော စာရိတ္တ ဝါရိတ္တ သံလေခ ကျင့်ဝတ် အပေါင်းတို့ကို
ပဋိပတ္တိ သာသနာ မည်၏ဟု မှတ်ရမည်။

ဝါရိတ္တသီလကို ကျမ်းဂန်တို့၌ မလာဟု ဆိုဖွယ်ရှိ၍ ဥပမာ
ဖြင့် မှတ်ရန်- “အမွမ်း တန်ဆာတင်သည်” ဟု ဆိုလျှင် အထည်